

Upraviteljsko: Ljubljana, Pucničjeva ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Izdatniški oddelki: Ljubljana, Pucničjeva ulica 3 — Telefon št. 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računski: za Ljubljansko pokrajino pri poštovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizi Corri. Corri. Post. No 11-3118

IZJELUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje: K. A. MILANO
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Ishaja vsak dan razen ponedeljka
Narodna mala mesečno Lir 18.—
za izposojnino pa Lir 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 3, telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Attività di pattuglie e duelli di artiglierie

Le attrezzature belliche di Malta efficacemente bombardate

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 30 luglio il seguente bollettino di guerra n. 793:
L'attività operativa sul fronte egiziano è stata ieri limitata ad azioni di pattuglie e a duelli di artiglierie.
Nostri reparti aerei hanno attaccato con successo aeroporti e centri delle retrovie nemiche. Un nostro velivolo non è rientrato alla base.

Formazioni dell'aviazione dell'Asse hanno bombardato le attrezzature belliche di Malta, nella zona degli obiettivi sono state causate notevoli distruzioni. Due »Spittfire«

venivano abbattuti in combattimento da cacciatori tedeschi.

Apparecchi britannici hanno lanciato la notte scorsa alcune bombe dirompenti nei dintorni di Licata, un civile è rimasto ferito, nessun danno è segnalato.

Nota al bollettino:

Nei combattimenti del giorno 27 citati nel bollettino n. 791 il sergente Panfilio Pietro del 62 Reggimento Fanteria si è distinto in modo particolare quale puntatore di pezzo anticarro distruggendo quattro carri armati nemici.

Delavnost patrol in topniški dvoboj

Vojne naprave na Malti so bile uspešno bombardirane

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 30. julija naslednje 793. svoj poročilo:

Operativno delovanje na egipskem bojišču je bilo večerj omejeno na akcije patrol in topniške dvoboje.

Naši letalski oddelki so z uspehom napadli letališča in središča v sovražnikovem zaledju. Eno naše letalo se ni vrnilo na oporišče.

Oddelki onega letalstva so bombardirali nekaj ruskih bomb v bližini Licate, pri čemer je bil 1 civilist ranjen, medtem ko ni zabeležena nikakršna škoda.

V bojih dne 27. t. m., omenjenih v poročilu št. 791, se je narednik 62. pehotnega polka Pantilio Pietro posebno odlikoval kot strelec protitankovskega topa, ki je sam uničil 4 sovražne tanke.

Uspešni boji italijanske pehote

Z vojnega področja v Afriki, 30. jul. s. Eden izmed posebnih poročevalcev agencije Stefani javlja:

Po silovitem napadu dne 22. t. m. na italijanske postojanke, ki pa ga je italijanska pehota vzdržala in odbila, je sovražnik izvršil nadaljnji poskus, ki je imel svoj epilog večerj. Kakor v prejšnjem napadu tako so tudi v tem italijanske čete pokazale sovražniku svojo silo in mu prizadele ponoven niz znatnih izgub. Po ponesrečenem napadu dne 22. t. m. je sovražnik nameraval z novim napadom zagladiti pretrpene žrtve in doseči uspeh, ki mu je bil v prvem napadu onemogočen. Zato je popoldne 26. t. m., izvršil novo akcijo: oklepne skupine so se približale italijanskim postojankam, da bi odtod naskočile, toda naše topništvo sovražniku ni dalo časa in ga je že po nekaj strelh streljalo, da se je umaknil v silovitem ognju. V teku noči je bila izvršena nova sovražnikova akcija. Priprava zanj je bila zelo skrbna. Topovi so streljali nepretrgoma 90 minut, preden sta avstralska in angleška pehota naskočili, toda italijanska pehota se je uprla napadu z izredno žilavostjo. Do jutra sovražna pehota ni dosegla nobenega uspeha, zato je britansko poveljništvo ojačilo podjetje in vrglo v boj tudi oklepne sile. Te pa so trčile na italijanske čete, ki so šle v protinapad, in kmalu je bil sovražnik pogan nazaj. Pri tem je bilo ujetih kakih 1000 Avstralcev in Angležev, zaplenjenih pa 32 oklopnih voz, izmed katerih jih je 18 uničila italijanska pehotna divizija, ki je bila nedavno omenjena v vojnem poročilu. Razen tega je bilo uničenih še 31 tovornih avtomobilov, ki so se udeležili britanskega napada.

Razočaranje v Angliji nad neuspehi v Egiptu

Stockholm, 30. jul. d. Poročevalci švedskih listov javljajo iz Londona, da je v angleški javnosti ponesrečeni poizkus napadov generala Auchinlecka na severni bok osovinskih sil pri El Alameinu v Egiptu zbudil največje nezadovoljstvo in razočaranje. Švedski poročevalci pripominjajo, da tudi že v britanskih vojaških krogih pričenjajo resno dvomiti, ali imajo angleške sile sploh še kakšno upanje, da bi moge nadvladati močno utrjene nemške in italijanske postojanke pri El Alameinu, h katerim branijo razen tega pristop široko položena mimska polja. V Londonu so po zadrževanju švedskih poročevalcev mnenja, da bo do zboljšanja vremenega aktivnosti na fronti pri El Alameinu imela značaj nekatere pozicijske vojne, toda pričakujejo, da se bo neposredno po zboljšanju vremenjskih razmer pričela nova italijansko-nemška ofenziva. V Londonu so tudi v vojaških krogih mnenja, da imajo osovinske sile vse možnosti, da zberejo novo močna ojačenja za pričetek ofenzive, zaradi česar se nevarnost, ki grozi dolini reke Nila, ni prav nič zmanjšala. V Londonu sodijo, da pičli tedni, ki še utegnejo biti na razpolago generalu Auchinlecku za izpolnitev svojih sil, ne bodo zadoščali, da bi mogel motiti priprave za novo ofenzivo osovinskih sil.

Izgube angleške mornarice v Sredozemlju

Rim, 30. jul. s. Britanska admiraliteta objavlja izgubo križarke »Hermione« in rusilca »Airedale«, potopljenih v Sredozemlju skupno s tremi angleškimi rusilci in enim poljskim rusilcem v znani akciji italijanskih letalskih in pomorskih oboroženih sil proti angleškim konvojem. Posadka križarke »Hermione« je izgubila 87 mož, posadka rusilca »Airedale« pa 45. Križarka »Hermione« je izpodirala 5450 ton

in je bila oborožena z 10 topovi po 133 mm, 16 topovi po 30 mm in 6 torpednimi cevmi.

Novačenje Židov v Palestini

Ankara, 30. jul. d. Glede na nevarnost, ki se zmerom v neznanjani sili grozi Egiptu, je židovska propagandna agencija v Jeruzalemu raztrosila po vseh židovskih naseljih v Palestini letake, v katerih poziva vse žide v starosti vojaške obveznosti, naj se takoj javijo britanskim vojaškim oblastvom, da bodo uvrščeni v sestav britanskih sil na Srednjem vzhodu. V letakih poziva židovska propagandna agencija tudi ženske, naj se priklase za službo v pomožnih vojaških organizacijah. Na koncu imajo ti židovski letaki značilno pripombo, da se je židovska agencija v stiski zatekla k temu pozivu, ker prejšnji pozivi niso rodili zaželenega uspeha.

Epidemija legarja v Haifi

Ankara, 30. jul. d. Iz Jeruzalema javlja, da je v luki Haifa izbruhnila epidemija legarja. Poročilo pravi, da so pristojne oblasti nemudoma podzele potrebne ukrepe, da bi se preprečilo nevarno širjenje epidemije.

Junaška smrt podporočnika Falcinellija

Rim, 30. julija s. Slavni vrsti padlih na Balkanu se pridružuje junaška osebnost podporočnika 93. pehotnega polka »Messina« Carla Falcinellija. V zgodnjih urah 10. januarja je med silovito nevihto, ki je divjala na področju, močna skupina upornikov nepričakovano napadla Falcinellija, ki je s svojim oddelkom stražil na važnih poteh. Potem, ko je pozval svoje moze na obrambo, je sam vzel v roke avtomatsko orožje, iz katerega je spustil silen ogenj na sovražnika, ki pa se je zaradi teme in popolnega poznavanja kraja postopno bližal našim postojankam. Ko je Falcinelli videl, da je obkoljen, je odločil avtomatsko orožje in začel metati ročne granate, dokler ni uvidel nekoristnosti vsakega nadaljnjega odpora in je odrgel daleč stran strojnico, zgrabil puško za cev in se spustil na napadalec, pri čemer jih je nekaj ranil. Ko je bil sam zadet v ramo, je padel na tla onesvečen in je bil zajet. V ujetništvu se je ponosno in dostojanstveno držal in zbujal občudovanje samih upornikov. Neki komunistični vodja mu je dejal: Ti si junak. Pri zasliševanju je odločno odklonil vsaka pojanila, tudi glede nabijake strojnice, ki ga je v borbi vrgel nekam vstran. Pri preiskavi so mu odvzeli izkaznico Nacionalne fašistične stranke in je tudi ob tej priliki potrdil svojo fašistično vero. Od tedaj dalje je bil ločen od ostalih ujetnikov, toda njegovo zadržanje je bilo mirno in jasno, kakor zadržanje onega, ki je pripravljen za zavestno žrtve. V noči na 19. januarja je skupina upornikov vkljenjena odpeljala v neki bližnji kraj, kjer ga je ustrelila in je tako Falcinelli padel kot mučenik svoje fašistične vere.

Turški poslanik v Berlinu pri Papenu

Carigrad, 30. jul. s. Novi turški poslanik v Berlinu Sahri Arikian je pred svojim odhodom v Berlin obiskal v Terapiji nemškega veleposlanika Papena.

Nemške lokomotive za Turčijo

Ankara, 30. julija s. Uveljavljen je svojčasno v Nemčiji sklenjeni dogovor med zastopniki nemških trdnj železniškega gradiva in odposlanstvom turških železnic. Po tem dogovoru so nemške trdnje železniškega gradiva odposlale v Turčijo precejšnje količine svojih proizvodov, med drugim tudi nekaj lokomotiv.

Izdatki za švicarsko vojsko

Bern, 30. jul. s. Šef zveznega finančnega oddelka je izjavil, da bo švicarska vlada izdala za svojo državno obrambo 5763 milijonov frankov. Dosedanji ukrepi dopuščajo kritje teh stroškov v višini 1164 milijonov frankov. Za kritje ostalega zneska 4617 milijonov frankov je določen amortizacija v 20 letih na račun novih davkov.

Eksplodizija v španski smodnišnici

Madrid, 30. julija s. Iz neznanh razlogov je velika eksplozija poglala v zrak smodnišnico El Ferrol del Caudillo. Škoda je ogromna, ni pa žrtve.

Oglasi v »Jutru« imajo vedno uspeh!

Nemške čete zavzele Proletarskajo

Železniška zveza s Kavkazom presekana — Odrezo umik sovjetskih čet v velikem loku Dona

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 30. julija. Nemško vrhovno poveljništvo objavlja naslednje vojno poročilo:

Južno od Rostova zasledujejo oddelki nemške vojske in oboroženi oddelki SS deloma v hudih borbah z zaščitnicami unikajočega se sovražnika. Južno od Sala so nemški brzi oddelki zavzeli mesto Proletarskaja in presekali na več krajih veliko železniško zvezo med kavkaskim področjem in ostalo Sovjetsko zvezo. Pri tem se je odlikoval zlasti oddelki brandenburške tankovske divizije.

Pri obrambi proti sovražnim razbremenilnim napadom je uničila španska divizija 68. po večini težkih sovražnih tankov. Močni letalski oddelki so po uspelem izvidništvu podpirali napade vojske.

V velikem loku Dona je bil sovražnik odrezen umik proti vzhodu.

Pri Voronežu je izgubil sovražnik večerj zopet 18 tankov.

V srednjem odseku in južno od Ilmenskega jezera so na težavnem ozemlju uspešno krajevne borbe.

Italijanski letalci v bojih ob Donu

Z vojnega področja ob Donu, 26. jul. s. Eden izmed posebnih poročevalcev agencije Stefani javlja:

Zadnji dnevi so v znamenju zmagovitih spopadov italijanskih letalcev na fronti ob Donu. Skupine italijanskih sturmoglavcev, ki so spremajale nemške sturmoglavce in bombnike, so se bojevale z znatnimi oddelki ruskih lovec tipa »Jag« in »Mig«. Ruski letalci so bili številčno v premoči in so pokazali napadalno silo, kakršna doslej še ni bila ugotovljena. Skušali so večkrat napasti nemška letala, toda v kritičnem trenutku se je italijanskim lovecem posrečilo preprečiti sovražni napad. Videl sem povratek naših lovec ter navdušenje in hvaležnost nemških letalcev nad izrednimi dokazi hrabrosti italijanskih letalcev. Nemški sturmoglavci, poverjeni zaščiti italijanskih lovec, so uspešno dovršili svoje delo in se vrnil, ne da bi jim velike skupine sovjetskih letal mogle presekati pot.

Devet proti 20, 12 proti 25, 12 proti 30, v takem razmerju so se italijanski lovci vrgli na sovražnika, zavedajoč se odgovornosti za tovarise, poverjene njihovi zaščiti. V prvem spopadu, ki je bil nekoliko ur potem, ko so bile italijanske skupine premešane le nekoliko desetkov kilometrov za fronto, je 9 italijanskih sturmoglavcev udarilo na 20 sovjetskih letal. Pri tem so bila tri sovražna letala sestreljena, mnoga druga pa so bila zadeta od strojnega ognja. Ranjen je bil samo en italijanski letalec, ki ga je opazil izstreljek iz sovražnikovega majhnega topiča, vendar pa je uspešno končal boj in se vrnil na letališče. V nedeljo in ponedeljek se je živahna letalska delavnost nadaljevala. Vsi letalski oddelki so bili zaposleni z znatnimi silami neprijatelja, ki se je vrgel obupno v borbo.

Rostov je samo še kup razvalin

Berlin, 30. jul. s. V petek se je podala z letalom v Rostov, takoj po zasedbi mesta po nemških in slovaških četah skupina inozemskih in nemških novinarjev, ki se je večerj od tam spet vrnila. Berlinisti listi objavljajo vtise nemških tovarišev o tem, kar so videli v Rostovu. V teh člankih se potrjuje izredna srditost bojev, ki so jih morale voditi nemške in zavezniške čete, preden so zasedle okoli 2300 utrjenih postojank. Te postojanke, pred katerimi so bila na široko posejana mimska polja in druge najmodernejše obrambne naprave, so tvorile ono odporno črto, ki se je v obliki polkroga razširjala okoli Rostova in kjer naj bi bila sovjetska armada, sestavljena iz svežih čet pehote, oklopnih formacij in drugih oddelkov, zaustavila nezadržno nemško prodiranje. Rostov je sedaj samo kup ruševin. Dva sama dneva sta zadoščala nemškim in zavezniškim četam, da so popolnoma uničile to mogočno postojanko boj-

ševškega odpora in zasedle od hiše do hiše mesto Rostov. Boji kopnih sil, ki jim je pomagalo letalstvo, so morali biti izredno siloviti in odločilnega pomena. Poraz, ki so ga tu utrpeli rdeči ogrožene sile pod vodstvom maršala Timošenk, zavzema obseg in značaj prave katastrofe.

Veliko opustošenje v Petrogradu

Stockholm, 30. jul. d. Švedski list »Aftonbladet« objavlja izbrpno poročilo iz Helsinkov o obupnem položaju v obleganem Petrogradu. Poročevalce švedskega lista piše, da je večina javnih zgradb v Petrogradu bodisi porušeni bodisi hudo poškodovani. To razdejane je posledica neprestanih nemških letalskih napadov na oblegano mesto in učinkovitega delovanja nemškega topništva, ki si v Petrogradu zmerom izbira vojaško važne objekte za cilj svojega ognja. Tako javlja švedski poročevalec, da je znamenita »Zimska palača«, nekdanji carski dvor, danes le še kup razvalin. Od nemških letalskih bomb so bile med javnimi zgradbami nadalje hudo poškodovane petropavlovska trdnjava, jetnišnica, Krestj in tudi nekateri drugi zapor, ki jih je po Petrogradu obilo. Prav tako so od nemškega letalstva in topništkega ognja utrpeli hude poškodbe petrograjska državna opera, znani umetniški muzej »Eremitaža«, poslopje akademijske znanosti, botanični vrt, vrsta velikih trgovinskih hiš in tudi zoološki vrt. Za zoološki vrt pravi švedski poročevalec, da je bila v njem ubita večina živali, med njimi tudi vsi sloni. Prav posebno hudo pa je nemško letalstvo in topništvo razdejalo razne vojaško važne naprave v Petrogradu, med njimi na prvem mestu znane strojne tovarne Kirov. Hude poškodbe so bile prizadete tudi želez-

Na visokem severu so bile pri letalskih napadih zadete oskrbovalne in ladjedelnike naprave pri Murmansku in veliko vojaško taborišče zapadno od zaliva Kola.

Pod zaščito oblakov izvršeni podnevalni motilni poletj posameznih angleških bombnikov nad Porenjem so bili brez uspeha. V pretekli noči so oddelki angleških bombnikov napadli nekatere kraje v Posaarju, zlasti Saarburg, kjer so bili zadeti predvsem stanovanjski okraj. Okrožno gledališče je bilo popolnoma razdejano. Civilno prebivalstvo je imelo izgube. Sedem izmed napadajočih letal je bilo sestreljenih. Dve nadaljnji letali je sestrelilo mornariško topništvo v Nemškem zalivu.

Na vzhodni obali Angije je doseglo bojno letalo bombe zadetke v napravah oboroževalne industrije. Močnejši letalski oddelki so v noči na 30. julija ponovno napadli Birmingham. Izvidniška letala so ugotovila številne obsežne požare.

Pred nizozemsko obalo je potopila nemška stražna ladja štiri izmed desetih angleških brzih topničark, eno nadaljnjo pa je zažgala. Sovražnik je nato prekinil borbo.

Rusi vedo, kako velike važnosti je boj za osvojitve Stalingrada, zato so vse svoje letalstvo osredotočili na teh točkah, da bi onemogočili strahovite napade nemških sturmoglavcev in bombnikov. Rusko letalstvo se je pojavilo v velikih jatah. Najboljši letalci na najboljših letalih, ki jih je izdelala ruska vojna industrija, so bili zapleteni v boj proti italijanskim lovecem, ki so se bili z levjim pogumom. V nedeljo zjutraj je 12 italijanskih sturmoglavcev v družbi z nemškimi sturmoglavci potelo v napad proti kolonam sovražnih tovornih avtomobilov in proti mostovom preko Dona, kjer je bila delavnost sovražnika nenavadno jaka. Italijanski letalci so se predrzno vrgli nasproti izvidniški skupini 25 sovjetskih lovec, ki so skušali napasti nemške bombnike. V si'ovitem spopadu Rusi niso mogli doseči nemških sturmoglavcev, kajti vrli italijanski piloti so z izrednim pogumom in odločnostjo prestregli pot sovjetskim letalom. En ruski lovec je bil zadet in se je zrušil v plamenih, dočim sta bila dva druga bržkone tudi sestreljena. V ponedeljek so italijanski letalci vzdržali še tri boje proti nadmočnemu sovražniku. S tem so se enkrat zaščitili nemške bombnike kljub silovitosti ruskega napada. Zopet je bil zbit en sovjetski lovec, 6 drugih pa jih je bilo zadetih s krogami iz streljice. Zaradi silne premoči nasprotnika so se morali italijanski letalci omejiti samo na zaščito nemških sturmoglavcev in se na ta način da pojasniti neznatno število zbitih sovražnih letal, treba pa je vedeti, da se boj ni vršil za uničenje čim večjega števila sovražnih letal, marveč zato, da se omogoči nemškim bombnikom njihova akcija kljub prisotnosti sovjetskih lovec. To nalogo so italijanski lovci odlično izvršili ter prešli navdušeno zahvalo svojih nemških tovarišev.

Sovjetsko priznanje umika pri Batajsku
Carigrad, 30. jul. d. Sovjetsko vojno poveljništvo je v svojem večerjajšem vojnem poročilu priznalo umik sovjetskih čet s področja pri Batajsku jugovzhodno od Rostova. Kakor znano, je bila okupacija Batajska po nemških četah objavljena že v ponedeljek v nemškem vojnem poročilu. Večerjajše sovjetsko vojno poročilo pravi, da prihajajo v nemške črte novi sveži oddelki vojsva in da so bile zaradi tega sovjetske čete prisiljene umakniti se na nove položaje.

Nemške lokomotive za Turčijo
Ankara, 30. julija s. Uveljavljen je svojčasno v Nemčiji sklenjeni dogovor med zastopniki nemških trdnj železniškega gradiva in odposlanstvom turških železnic. Po tem dogovoru so nemške trdnje železniškega gradiva odposlale v Turčijo precejšnje količine svojih proizvodov, med drugim tudi nekaj lokomotiv.

Izdatki za švicarsko vojsko

Bern, 30. jul. s. Šef zveznega finančnega oddelka je izjavil, da bo švicarska vlada izdala za svojo državno obrambo 5763 milijonov frankov. Dosedanji ukrepi dopuščajo kritje teh stroškov v višini 1164 milijonov frankov. Za kritje ostalega zneska 4617 milijonov frankov je določen amortizacija v 20 letih na račun novih davkov.

Eksplodizija v španski smodnišnici

Madrid, 30. julija s. Iz neznanh razlogov je velika eksplozija poglala v zrak smodnišnico El Ferrol del Caudillo. Škoda je ogromna, ni pa žrtve.

Oglasi v »Jutru« imajo vedno uspeh!

dvorščih. Privatnih radijskih aparatov ni, ker so jih oblasti že davno zaplenile, očitno z namenom, da se prebivalstvo ne bi moglo poučiti o resničnem položaju, kar bi nedvomno zadalo morali ljudstva še poslednji udarec. Ura večerne zapore je že ves čas obleganja takoj o mraku in določe o zaporu izvajajo oblasti z največjo strogostjo. Z napredujim poletjem se je delavnost nemškega letalstva nad Petrogradom še nadalje povečala in položaj mesta še bolj poslabšala. Petrograjsko prebivalstvo, zaključuje poročevalec švedskega lista »Aftonbladet«, pa se še bolj kakor bombnih napadov nemškega letalstva boji topniškega ognja, ker prično granate treskati kar iznenada brez kakršnega koli prejšnjega svarila, kakor se daje pred letalskimi napadi.

Akcije nemškega letalstva

Berlin, 30. jul. d. O delovanju nemškega letalstva nad vzhodnim bojiščem javljajo s pristojnega nemškega vojaškega mesta, da so tudi v torek nemški bombniki ter bojna in lovka letala uspešno podpirala ofenzivne akcije nemške pehote jugovzhodno od Batajska in v neprestanih bombniških napadih porušila prometne zveze v sovražnikovem zaledju ter napadala sovražnikova zbirališča čet in prevoznega materiala. Ponovno so bili doseženi uničujoči zadetki na železniške proge, kjer so bila uničena prevozna sredstva.

Tudi v borbah severno od Voroneža so nemški bombniki sturmoglavci učinkovito posegali v borbe na terenu in so z bombardiranjem sovražnikovih postojank in zbirališč sovražnikovega vojsva prizadeli sovražniku velike izgube.

V srednjem odseku vzhodnega bojišča je nemško letalstvo nadaljevalo operacije proti sovjetskemu železniškemu prometu. Bombniki-sturmoglavci so napadali točke, ki jih je bil sovražnik izpremenil v dobro utrjene postojanke. Mnogostevilne hiše in municijska skladišča okrog teh postojank so bila zažgana od direktnih bombnih zadetkov.

Na petrograjski fronti so bili nemški bombniki zapleteni v ofenzivne izvidniške akcije in so z bombami obispal razna sovjetska oporišča.

Na podlagi doslej zbranih podatkov je bilo na vsem vzhodnem bojišču sestreljenih 28 sovjetskih letal.

Slovaški min. predsednik na obisku v Ukrajini

Bratislava, 30. julija s. Predsednik slovaške vlade dr. Tuka je prisel v neko ukrajinsko mesto, da bi obiskal edince slovaške divizije. Predsednik vlade dr. Tuka je izrekel vojakom svojo zahvalo za hrabro zadržanje in je obiskal tudi ranjene slovaške vojake v bolnišnici tega mesta.

Deset milijonov frankov za francoske prostovoljce

Pariz, 30. jul. d. Francoski uradni list objavlja odlok francoske vlade, po katerem je za potrebe francoske prostovoljske legije, tako zvane »Legije trikolore«, določene za borbe na vzhodnem bojišču, na razpolago kredit 10 milijonov frankov.

Sestanek indskih voditeljev v Bombaju

Bangkok, 30. julija d. Po informacijah iz poučenih indskih krogov pričakujejo, da bodo indski voditelji Mahatma Gandhi, Pandit Nehru in Maulana Azad prispeali 31. julija v Bombaj, kjer bodo prisostvovali konferenci delovnega odbora indskega kongresa, ki bo pričel v Bombaju zasedati 4. avgusta. Po zaključni seji delovnega odbora se bo 7. avgusta sestal k prvemu zasedanju glavni odbor vseindskega kongresa.

Stockholm, 30. julija d. Britanska informacijska služba javlja o novem angleškem poskusu ureditve indijskega vprašanja, ki postaja čim dalje bolj nevaren za obstoj britanskega imperija. Po poročilu iz New Delhija se je večerj sestal tamkaj kronski svet, ki je po zadrževanju britanske informacijske službe razpravljal o možnosti »zavezniskega jamstva za indijsko neodvisnost po končani vojni«. Nadalje pravi britanska informacijska služba, da je kronski svet razpravljal tudi o možnosti sklicanja konference, ki naj bi skušala najti kakočasno rešitev indijskega vprašanja, veljavno do konca vojne.

Napadi na Port Moresby in Port Darwin

Sanghaj, 30. jul. d. Japonsko letalstvo je v četrtek zopet napadlo luko Port Moresby na Novi Gvineji in bombardiralo Port Darwin v Avstraliji. Poročilo glavnega stana zavezniških sil na jugozapadnem Pacifiku javlja, da so Port Moresby japonska letala napadla v treh zaporednih valovih in so bili v vsaki skupini po trije japonski bombniki. Napad so japonska letala izvršila ponoči. Poročilo iz Melbourne pravi, da japonski napad ni povzročil škode in da tudi ni bilo človeških žrtve. Nato sta v zgodnjih jutranjih urah 2 manjša japonska letalska oddelka zaporedoma napadla Port Darwin. Tudi o tem napadu trdi avstralsko poročilo, da ni zahteval človeških žrtve, pač pa je bilo povzročene nekaj gmotne škode.

Nova civilna uprava v Birmi

Rangun, 30. julija s. Dne 1. avgusta bo pričela posloovati osrednja civilna uprava Birme, ki ji bo imenovan šef uprave z vsemi direktorji posameznih resorov.

Letalski boji na zapadu

Letalski napadi na Anglijo se zopet množe

Berlin, 30. jul. d. Kakor javljajo s pristojnega nemškega uradnega mesta, je preteklo noč nemško letalstvo z močnimi skupinami bojnih letal učinkovito napadlo vojaško važne industrijske naprave v osrednji Angliji.

Stockholm, 30. jul. d. Davi je bil v Londonu in okolici znova letalski alarm. Kakor javlja davi v Londonu objavljeno poročilo, so razen tega področja nemška letala preteklo noč napadla tudi dva distrikta v vzhodni Angliji in so se pojavila nad nekimi distrikti zapadne Anglije. Podrobnih podatkov o povzročni škodi britanske jutrane poročilo še ne navaja in omenja samo, da se je v Londonu slišalo med letalskim alarmom močno grmenje protiletalskega topništva.

Berlin, 30. jul. d. Britansko letalstvo je v noči na četrti napadlo nekatera mesta v zapadni Nemčiji, med drugim tudi Saarbrücken. Kakor javljajo s pristojnega nemškega vojaškega mesta v Berlinu, v četrti jutraj še ni bilo na razpolago podatkov o povzročeni škodi.

Berlin, 30. jul. d. Kakor javljajo s pristojnega nemškega vojaškega mesta, je treba veliki uspeh, ki ga je nemška protiletalska obramba dosegla med zadnjim napadom angleškega letalstva na Hamburg, pripisovati predvsem vzornemu sodelovanju posameznih panog protiletalske obrambe. Dasi je imel v mesečni noči sovražnik ugodne pogoje za napad, je tudi nemška protiletalska obramba lahko nestopila v ugodnih okoliščinah in temu je treba pripisati, da so nemška letala skupaj s protiletalskim topništvom in mornarskim topništvom uničila 36 napadajočih sovražnikovih letal. Kakor javlja nemški vojni poročevalec Werner Kark, je samo en nemški lovski letalec in sicer najmlajši v neki letalski skupini, po odvrnitvi sovražnikovega napada, navedel, da mu je uspelo zanesljivo sestreliti 2 britanska bombnika,

2 nadaljnja je nevarno odstreli in sta verjetno treščila na tla, dočim je petemu britanskemu letalu, ki ga je ta letalec sam napadel nad Hamburgom, uspelo umakniti se iz borbe in se skriti v neki obliki.

Berlin, 30. jul. s. Glede izgub, ki jih je utrpelo britansko letalstvo o priliki poslednjih dveh nočnih napadov na Hamburg, izjavljajo na pristojnem mestu, da so Britanci pri prvem napadu izgubili približno 30%, pri zadnjem napadu pa približno polovico vseh napadajočih letal. Tako je Britance bombardiranje civilnih hiš in javnih poslopij, med njimi tudi neke bolnišnice, veljalo zelo drago. Res je sicer, da mislijo Angleži, da bodo s takšnimi operacijami vsaj deloma zadostili obveznosti, da nekaj store za boljše zveze, tola pri tem je čudno, da se neki angleški tolmač vprašuje, ali morejo biti angleški letalski napadi na nemška mesta dovolj učinkoviti, da bi ustavili, čeprav le za trenutek, napredovanje nemških in zavezniških čet na vzhodnem bojišču. Morda pa je Angležem potrebno tudi kako slepilo za notranje uporabo, ker njihova propaganda ne najde več argumentov, ki bi pomirjevalno vplivali na angleško javnost, ki zasleduje z vedno večjo potrptostjo razvoj b'itke ob Donu. V zvezi s tem izjavljajo v ruskih krogi, da je vredno opozoriti na nesrečo, ki se je pripetila agenciji »Exchange Telegraph«. Ko je namreč sporočilo, da so sovjetske čete zapustile Rostov, je še snodi trčila, da so nemške prednje sraže začele vstopati v mesto v ponedeljek jutraj. Menda so se prav nalaš že v ponedeljek jutraj mudili v Rostovu inozemski in nemški novinarji.

Berlin, 30. jul. d. V poročilu o britanskem bombniškem napadu na Hamburg v noči na sredo navaja nemški radio, da je bila med drugimi javnimi poslopji od britanskih bomb popolnoma uničena tudi bolnišnica v Ebbendorfu.

Dr. Göbbels o drugi fronti

Berlin, 30. jul. s. V zvezi s tem, da se je večeraj na pristojnem vojaškem mestu izvedelo o čudoviti nemški obrambi na zapadu, kjer je na delu nad 200.000 specializiranih delavcev v gradnji najmodernejših obrambnih naprav, zasluži pozornost najnovejši članek propagandnega ministra dr. Göbbelsa, ki bo objavljen v najnovejši številki tednika »Das Reich«. Glavne misli tega članka so naslednje:

Ze ob drugih prilikah smo povedali, zakaj se nam ni treba vznemirjati sprčo pokusov ustanovitve novega bojišča. Dejali smo tudi, da bi si nastanek tega bojišča do neke mere celo želeli. Vendar želimo k temu vprašanju še nekaj pripomniti.

Na primer to, da se smejo podvzeti tveganja, ki predstavljajo smrtno nevarnost, le tedaj, kadar k temu silijo položaj, v katerem ni drugega izhoda. V takšnem položaju sta se sedaj znašla Churchill in Roosevelt. Ona dva sta prisiljena tvegati vse za vse, kakor so to pred nekaj dnevi poudarili tudi nekateri angleški listi, po mnenju katerih je treba izvršiti invazijo za vsako ceno, če tudi bi se že v naprej z gotovostjo vedelo, da bi se vse končalo z novim Dunkerqueom.

Nemška kakor tudi svetovna javnost se morata privaditi misli, da bi mogli biti nekoga lepega dne zburjeni od fanfar angleške propagande. Vemo pa tudi, da ne bodo Angleži prišli s slabimi četami, ako bodo prišli. Svet bo zato nekaj časa oglušen zaradi pokanja orožja in melodij propagandne pesmi. Nato pa bo naš potesen toč do sigurne vojni stroj stopil v pokret in tedaj bomo videli, kako bodo gospodje Angličani korakali v Berlin, toda ne kot osvajačji, temveč kot ujetniki, razen seveda onih, ki se bodo po zgledu svojih hrabrih tovarišev pri Dunkerqueu rešili preko Rokavskega preliva.

Stockholm, 30. jul. d. Švedski listi poročajo, da je v navdušeni britanski propagandi za ustanovitev druge fronte nenadoma nastal preokret in da so listi, ki so prvotno z vso vno zahtevali ustvaritev druge fronte, pričeli sedaj pobijati navdušenje britanske javnosti. Število angleških listov, ki pričenja nastopati proti drugi fronti, zmerom bolj narašča. Dopisnik lista »Svenska Dagbladet« javlja, da je bila ta sprememba bržkone inspirirana od same angleške vlade. Večina angleških listov pričenja nenadoma zatrdjati, da bi bila invazija v zapadno Evropo »gigantski podvig« in da bi zaradi tega tudi njen neuspeh imel katastrofalne posledice. Kot polshizbeno glasilo se je »Daily Telegraph« postavil na čelo borbe proti navdušenju za drugo fronto in svari angleško prebivalstvo, naj ne postaja nepotrpežljivo. »Daily Telegraph« pravi, da je odlaganje invazije v zapadno Evropo pač utemeljeno z bojaznijo, da bi se lahko ponesrečila. List piše nadalje, da morajo zavezniški »imeti jamstvo za njen uspeh«. Ponesrečena invazija bi Sovjetski zvezi mnogo več škodovala kakor pa odložena invazija in list zatrjuje nadalje, da se mora to vprašanje urediti po političnih in ne samo po vojaških vidikih, češ da bi bil pač najtežji zločin pošiljati za prazen nič vojake v smrt. Nadalje pravi »Daily Telegraph«, da bi ponesrečena invazija povzročila neprecenljivo škodo britanski vojaški sili, ki je bila s tolikim trudom vzpostavljena v zadnjih treh letih.

Slične nazore razlagajo tudi drugi angleški listi in prav popolna sličnost argumentov, ki jih navajajo proti ustanovitvi druge fronte, upravičuje dopisnike švedskih listov za trditve, da stoji za to kampanjo proti drugi fronti angleška vlada sama. Celotaki listi, ki so doslej najglasnejše kričali po drugi fronti, so iznenada izpremenili svoje pisanje. Med njimi je treba na prvem mestu omeniti glasilo lorda Beaverbrooka »Evening Standard«, ker je njega družina med ostalim časopisjem, ki pričenja dušiti navdušenje za drugo fronto, še prav posebno značilna in odpira prav zanimive poglede na notranji politični razvoj v Angliji. Vojaški dopisnik Beaverbrookovega glasila sir Douglas Brown objavlja dolg članek, v katerem dokazuje, da govori večina razlogov, ako ne prav vsi, proti ustanovitvi druge fronte v sedanjem trenutku. Sir Douglas Brown nato previdno nadaljuje, češ da niti trenutek ne dvomi, da bi se Churchill in njegovi svetovalci ne obotavljali ustvariti druge fronte, ako bi imeli na razpolago potrebna sredstva in možnost za njeno organizacijo, toda teh sredstev in možnosti pač ni in krivi so te-

ga dogodki v preteklosti. Nato pravi vojaški poročevalec Beaverbrookovega glasila, da »stako kritičnih operacij, kakršne predstavlja postavitev druge fronte, ni mogoče izvršiti s kuhinjskimi nožji«, in naglašja, da je bilo v zadnji svetovni vojni potrebnih za borbo proti Nemčiji 200 divizij, ki jih zavezniški danes nimajo na razpolago, dasti številke same niso odločilni činitelji. Razumljivo je, ako želi Sovjetska zveza vzpostavitev druge fronte, toda prav tako nedvomno tudi drži, da bi neuspeh take fronte Sovjetski zvezi ne pomagal, ne glede na dejstva, da bi se morale v primeru druge fronte znatno zmanjšati dobave vojnih potrebščin preko Murmanska in Perzijskega zaliva.

Bern, 30. jul. d. Švicarska brzojavna agencija navaja članek ameriškega lista »New York World Telegram«, v katerem se njegov vojaški izvedenec bavi z debato o zavezniški drugi fronti v zapadni Evropi. Ameriški vojaški strokovnjak trdi, da potrebuje Stalin od Velike Britanije in Zedinjenih držav prav za prav bolj orožje kakor pa tako zvano drugo fronto. Pisec trdi tudi, da je bilo vprašanje ojačenih dobav vojnih potrebščin Sovjetski zvezi glavni predmet razgovorov, ki jih je imel zadnje dni sovjetski poslanik v Washingtonu Litvinov s predsednikom Rooseveltom. Ameriški vojaški ekspert se pripominja, da bi za Sovjetsko zvezo postavitev druge fronte ne imela samo ugodnih posledic, kakor dopovedujejo vojaški laiki, marveč tudi mnoge kvarne posledice. Med temi je treba v prvi vrsti upoštevati neizogibno dejstvo, da bi druga fronta pretežno množino orožja, ki ga izdeluje zavezniška vojna industrija, potrebovala sama zase, zaradi česar bi morali izostati prevozi vojnih potrebščin v Sovjetsko zvezo, katere industrija že dolgo ne more več kriti vseh potreb sovjetske vojske.

Velika vojaška parada v Parizu

Pariz, 30. jul. d. Večraj dopoldne je bila na pariški aveniji »Champs Elysees« velika parada močnih oboroženih oddelkov SS, ki so prispeli z vzhodnega bojišča in so namenjeni na zapadno fronto. Nemške čete so opremljene popolnoma na novo in oborožene z novimi vrstami orožja. Med mahnomo pred poveljujočim nemškim generalom so nad Parizom krožila številna nemška letala.

„Tespisjska kola“ v Tirani

Tirana, 30. jul. s. V Tirani se nadaljuje ob vedno večjem odobravanju občinstva predstave ambulantnega opernega gledališča »Carro di Tespi«. Repriži »Traviata« je prisostvoval tudi kraljevi namestnik s člani vlade in z visokimi civilnimi in vojaškimi funkcionarji vlade.

Novi predsednik konfederacije trgovcev

Rim, 30. jul. s. Nacionalni svetnik Giorgio Milfino preneha biti predsednik nacionalne fašistične konfederacije trgovcev in je Duce na predlog Tajnika stranke in ministra za korporacije imenoval za predsednika te konference fašista nacionalnega svetnika Givannia Dall'Ota.

Zatiranje nepoštenih trgovine

Rim, 30. jul. s. Glede na preiskavo, ki jo je uvedla stranka o delovanju voditeljev federacij industrijcev in lesnih trgovcev, so bili aretirani vsi v preiskavi se nahajajoči, ki so klicani na odgovornost in glede katerih so bili odredeni naslednji ukrepi: Bivši nacionalni svetnik Giacomelli, bivši predsednik federacije lesnih trgovcev, je bil ovajen sodni oblasti zaradi tehih zločinov: goljufije v trgovini, prevare in višanja cen; Agostino Scarpa, bivši podpredsednik nacionalne federacije lesnih trgovcev, ovajen sodni oblasti zaradi goljufije v trgovini in višanja cen; bivši nacionalni svetnik Gino Franciosi, bivši predsednik nacionalne federacije lesnih industrijcev, general Cristoforo della Rovere, bivši direktor nacionalne federacije lesnih trgovcev, dr. Dino Cordarelli, bivši podpredsednik federacije lesnih industrijcev, in advokat Corrado Capuano, bivši direktor federacije lesnih trgovcev, pa so bili ovajeni pokrajinski komisiji zaradi prekršitve policijskih ukrepov.

Hirota o obisku v Siamu

Tokio, 30. jul. s. Bivši predsednik vlade Hirota, ki se je kot šef posebnega japonskega odposlanstva mudil v Tajui, se je vrnil v Tokio. Novinarjem je ob svojem prihodu izrazil navdušenje nad dobro voljo tajskega naroda, ki hoče tesno sodelovati z Japonsko pri obnovi lastne države in pri organizaciji novega reda v vzhodni Aziji.

Odhod angleških diplomatov z Japonske

Tokio, 30. jul. d. Na večerajšnji tiskovni konferenci je službeni zastopnik japonskega ministrstva Tokomazu Hori izjavil, da bodo v najkrajšem času odpredljeni iz Japonske transporti britanskih diplomatskih predstavnikov in njihovega osebja. Britanski diplomati bodo z japonskimi po vsej verjetnosti izmenjeni na doslej običajnih mestih.

Boljševizacija Anglije

Rim, 30. jul. s. Proces postopne boljševizacije Velike Britanije se razvija nadalje pod vplivom čimdalje hujšega pritiska ljudskih množic. Tako se je večeraj pojavilo veliko odposlanstvo kakih 1500 mož in žensk, menda doslej največje, v glavni dvorani spodnje zbornice, da bi zahtevalo od članov parlamenta, naj bi se ukinita odredba, ki prepoveduje izhajanje znega komunističnega lista »Daily Worker«. Demonstranti so vrgli v dvorano cele kupa letakov, v katerih zahtevajo od poslancev, naj zapuste zbornico in se spustijo v razgovore z odposlanstvom. Vsak poslanec je dobil nadalje v roke izvod lista »Daily Worker«, ki ga izdaja William Rust, izdajatelj prejšnjega lista »Daily Worker«, in sicer z namero, da bi prikazal, kako bi izgledal list »Daily Worker«, ako bi izhajal. Odposlanstvo so tvorili zastopniki iz vseh vodilnih okrožij Anglije, Škotske in Walesa, ki so se jim pridružili nekateri mestni svetniki in tudi zastopniki liberalcev. Opoldne je dolga vrsta demonstrantov čakala ob izhodu parlamenta na poslance. Čim so se poslanci pojavili, so se demonstranti obrnili nanje s kopico vprašanj. Nastopiti je morala policija, da je poslancem omogočila prost odhod. Nekateri poslanci so se z raznimi odposlanci podali v čajne prostore parlamenta, da bi z njimi razpravljali. Končno so demonstranti imenovali posebno odposlanstvo z nologo, da odide k notranjemu ministru Herbertu Morrisonu. Zastopstvo je vodil levičarski poslanec Pritt.

Nevarnost inflacije v Ameriki in Angliji

Buenos Aires, 30. jul. s. Iz Washingtona se doznava, da se Roosevelt stalno posvetuje s svojimi svetovalci glede na nevarnost inflacije, ki zavzema vedno bolj vznemirjive oblike pričo ogromnih in nepričakovanih vojnih stroškov, kakor jih kažejo podatki finančnega ministra Morgenthaua. V političnih in finančnih krogih v Washingtonu ugotavljajo, da te številke daleč prekašajo vse vojne stroške Zedinjenih držav doslej. Bern, 30. jul. s. Po vesteh iz Londona je finančni minister Wood objavil v spodnji zbornici, da se bo povečal obtok vrednostnih papirjev z novo emisijo 50 milijonov funtov.

Novi davki v Argentini

Buenos Aires, 30. jul. s. Predsednik republike Peru Prato je o priliki otvoritve nove poslovne dobe parlamenta izjavil, da je vlada prisiljena uvesti nove davke zaradi izgube tržišč in s tem povezane gospodarske krize, ki je izčrpala razpoložljivi kapital.

Brazilijska sili v vojno

Buenos Aires, 30. jul. s. Po vesti iz Montevidea so v Uruguayu vedno bolj vznemirjeni zaradi vojaških priprav Brazilijske ob popolni podpori Zedinjenih držav. To vznemirjenost izraža v posebnem članku dnevnika »El Plata« v Montevideu, ki piše med drugim, da postaja Brazilijska v zadnjem času najbolj oborožena država Južne Amerike, kar predstavlja nevarnost za vse ostale države na tej ameriški celini.

Obvezna delovna služba na švedskem

Stockholm, 30. jul. švedske oblasti pričakujejo trenutno možnost uvedbe obvezne delovne službe za nekatere kategorije delavcev in sicer zaradi pomanjkanja delovnih sil, ki ga je treba deloma pripisati večjim povplakom pod orožje, deloma pa večji industrijski proizvodnji. Pomanjkanje delovnih sil se čuti zlasti v poljedelstvu in v turistični industriji. Iz uradnega vira se doznava, da je trenutno zaposlenih v ladjedelnih pri obdelavi lesa približno 33.000 delavcev, za izvedbo načrta novih gradb do jeseni pa bi bilo potrebno najmanj 65 tisoč takšnih delavcev. V odgovornih krogih so mnenja, da bi se to pomanjkanje moglo nadomestiti samo z uvedbo obvezne delovne službe. (»Corriere della Sera«)

Nova portugalska sjačenja na Azorih

Lizbona, 30. jul. d. Iz luke Ponte del Gado javljajo, da je tjakaj s portugalskim parnikom »Quanza« dospel nov kontingent portugalskih čet, določenih za ojačenje ekspedicijskega zbora, ki ima svoja oporišča na Azorskem otočju.

Omejitve v Urugvaju

Buenos Aires, 30. jul. s. Zaradi vedno bolj redkih dobav petroleja in goriva sploh, kar je posledica vedno večjih potopitev petrolejskih in drugih ladij, je urugvajska vlada prepisala nadaljnje omejitve v potrošnji bencina, pozivajoč obenem proizvoznike krogov, naj proizvajajo čim več vozil na živalsko vprego. Razen tega se na posebni konferenci proučuje tudi vprašanje nadaljnje omejitve potrošnje petroleja in premoga.

Racioniranje oblek v Avstraliji

Avstralija, klasična dežela vojne, je morala racionirati obleko. Število točk je sicer nekoliko večje kakor v Angliji, vendar je pa vprašanje, ali bo imela Avstralija toliko uvoza, da bo lahko vzdržala preskrbo prebivalstva v sedanjem obsegu. Avstralija namreč uvaža večino za svojo tekstilno industrijo potrebnega bombaža iz Amerike. S 1. julijem je Avstralija tudi občno omejila svoj železniški promet.

Gospodarstvo

Sprememba naredbe

o cenah vin

Smatrajoč za umestno, da se spremeni čl. 7. naredbe o cenah vin z dne 6. maja t. l. je Visoki komisar izdal naredbo, ki spreminja ta člen. Ta naredba je objavljena v »Službenem listu« z dne 29. t. m. in je s tem dnem stopila v veljavo.

Kakor doslej so izzveza od ureditve z naredbo o cenah vin peneča se vina, pelinkovci in aperitivna vina, likerska vina, vina iz suhega grozdja, muškati, vina iz sorte aleatico, marsala, vino santo in vina mistele. Določba, da so najmanj triletna stara vina izzveza, je izpopolnjena z naslednjim besedilom: Poleg tega so izzveza najmanj tri leta stara vina, to je pridelek iz vinških letin 1938. in prejšnjih, uvožena iz drugih pokrajin Kraljevine in izvirnih, po proizvajalcu polnjenih in zamašenih buteljkah. Izvor, kakovost in starost uvoženega vina se morajo dokazati s potrdilom, ki ga izda prehranjevalni odsek izvirne pokrajine.

Cenik za zelenjavo in sadje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal nov cenik za zelenjavo in sadje št. 18, ki je veljaven od 31. julija naprej. Cene so naslednje (vse za kg; prva številka označuje ceno v trgovini na debelo, druga pa ceno v trgovini na drobno; v oklepajih dosedanje cene):

Cesen 5.60 lire na debelo — 6.60 lire na drobno (5.80 — 6.80); rdeča pesa 2.85 — 3.45 (3.25 — 3.85); rdeči korenček očičen 3.70 — 4.50 (3.85 — 4.45); zelje (glave) 3.15 — 3.75; kumare 2.45 — 3.25 (4.10 — 4.90); čebula 1.80 — 2.30 (1.90 — 2.40); stročji fižol 4.20 — 5; glavna solata 3.30 — 3.70 (2.85 — 3.65); zelena paprika 5.80 — 7; paradiznik 2 — 2.70 (2.70 — 3.30); špižica 3.30 — 4.30; bučke 2.85 — 3.65 (3.90 — 4.70); marelice 5.35 — 6.15; pomaranče 7.50 — 9; sveže fige 5.60 — 6.60; limone I. vrste (15 cm obsega) 3.25 — 4.05, za komad 0.40; limone II. vrste 3 — 3.45; za komad 0.35; jabolka (zlata parmena) 5.40 — 6.20; hruške I. vrste 4.85 — 5.70; hruške II. vrste 4 — 4.60; breskve I. vrste 5 — 6, breskve II. vrste 4.60 — 5.30; slive in češnje I. vrste 4.30 — 5 lir. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani veljajo v trgovini na drobno najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika; gornji cenik pa velja le za uvoženo blago, svedra brez tare. Okrajna načelstva lahko določijo nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora predhodno odobriti Visoki komisar. Prodajalci morajo imeti na blagu listek z označbo cene in kakovosti blaga, cenik pa mora biti izbešen v vseh prodajnih prostorih in se kršitelji kaznujejo po zakonitih predpisih.

Minimalne mezde za kmetijske delavce

Dne 3. julija 1942 je bil med Pokrajinsko zvezo delodajalcev — Združenjem kmetovalcev Ljubljanske pokrajine in Pokrajinsko delavsko zvezo — Oddelek poljedelskih delojemalcev, sklenjen medzinski sporazum, s katerim so se določile za vse poljedelske delavce v Ljubljanski pokrajini sledeče plače:

Z veljavnostjo od 1. maja 1942 pripadajo vsem hlapiem in dekletom, stari nad 16 let, k dosedanjim njihovim plačam sledeče vojne draginjske določke:

na mesečne plače	doklade Lir
do Lir 100.—	70.—
od 101—200	55.—
od 201—300	40.—
nad 300.—	25.—

Mesečna plača z vojno draginjsko določko v višjem meznem razredu ne sme biti nižja od najvišje mesečne plače z vojno draginjsko določko v predhodnem nižjem razredu.

Minimalna plača nad 16 let starega hlapca ali dekleta ne sme v nobenem primeru znašati manj kot L 150.—. V kolikor bi dosedanja mesečna plača z zgoraj določeno vojno draginjsko določko bila nižja od L 150.—, pripada dotičnemu od 1. maja 1942 dalje minimalno L 150.— mesečno.

Z dnem podpisa tega sporazuma se uveljavlja za dinarje sledeče minimalne dneine:

za moške dinarje	L 20.— dnevno,
za ženske dinarice	L 15.— dnevno.

Dinarji in dinarice imajo poleg te plače pravico še na celodnevno hrano. V kolikor ne dobe hrane v naturi, se leta preračunava tako-le:

kosilo	L 5.—,
večerja	L 3.—,
zajtrk	L 3.—,
vsaka mala južina	L 2.—.

Minimalna plača za viničarje se določi 15.— L dnevno od dneva podpisa te pogodbe.

Dosedanje naturalne datjave kmetičkih poslov in viničarjev ostanejo neokrnjene. Te mezde ne veljajo za osebe pod 16. letom starosti in za občinske reveže, ki jih eventualno gospodarji zaposlujejo pri svojem obratu. Delovni odnosi teh oseb se uredijo sporazumno med prizadetima strankama.

Ta medzinski sporazum velja za nedoločen čas z obojestransko enomesečno odpovedjo. Dokler se ne sklene nov sporazum, veljajo določbe tega sporazuma.

Vse delodajalce se s tem obvešča, da določila tega sporazuma izpolnjujejo in se po njih ravna, ker so brez izjeme za vse veljavna.

V kolikor posamezni delodajalci oz. gospodarji tega ne bi upoštevali, naj prizadejajo delavci takoj sporočijo Pokrajinski delavski zvezi — oddelek poljedelskih delojemalcev v Ljubljani, kateri bo potem ukrenil vse potrebno v zaščito delavskih interesov.

Gospodarske vesti

— Italijansko-slovaški dodatni trgovinski sporazum. Iz Bratislave poročajo, da je bil med italijansko in slovaško delegacijo po večdnevnih pogajanjih sklenjen dodatni trgovinski sporazum o medsebojni blagovni izmenjavi v drugem polletju 1942. Sporazum na novo določa kontingente in se nanaša tudi na izvozne cene, ter predvideva razširjenje blagovne izmenjave. Ita-

lija bo dobavljala Slovaški predvsem celuložno volno, kemikalije in zdravila, Slovaška Italiji pa špirit, les in celulozo.

— Iz trgovinskega registra. Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je odobrili delniški družbi »Stora«, tovarni zaves v Ljubljani, spremembo družbenih pravil ter obrazcev delnic in talonov v smislu sklepa občnega zbora z dne 15. aprila t. l. Tvrdba se odslej glasi: Tovarna zaves »Stora« d. d. v Ljubljani. Hkrati je dovolil zvišanje delniške glavnice od 380.000 na 3.800.000 lir, ki je razdeljena na 8000 delnic po 475 lir. Delnice pa se glasijo na ime. — Pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani so bili izbrani člani upravnega sveta: Andrej Šarabon, dr. Karel baron Born, Josip Bahovec in dr. Jurij Skoberne, vpisani pa so bili člani upravnega sveta Avgust Volk, trgovec v Ljubljani, dr. Rudolf Krivic, odvetnik v Ljubljani in dr. Josip Hacin, odvetnik v Ljubljani. — Pri trditvi »Jugoles«, lesni industriji, družbi z o. z. se zaradi prenosa sedeža iz Črnomlja v Ljubljano razveljavlja sklep o razdružitvi in likvidaciji.

— Zastopstvo madžarskega železarskega podjetja v Italiji. Kraljeva madžarska državna tvornica železa, jekla in strojev je zaradi vnovčenja svojih izdelkov v Italiji skupaj z milansko tvrdko Paravicini & Pirovano ustanovila s sedežem v Milanu družbo Magyaria. Nova družba bo skrbela, da se izdelki velikega madžarskega podjetja uveljavijo na italijanskem trgu.

— Dodatni obroki živil za poroke v Nemčiji. Po odredbi nemškega državnega ministra za prehrano, ki velja enotno za vso Nemčijo, se priznavajo za poroke, za sroberne, zlate, diamantne in železne poroke posebni obroki živil za največ 12 oseb, in sicer na osebo po 150 gr mesa, 50 gr masla ali margarine, 40 gr olja, 200 gr kruha ali 150 gr moke, 100 gr sladkorja, 25 gr kavinega nadomestka in eno jajce. Za žide, Poljake in cigane ta ugodnost ne velja. Prehranjevalni uradi v bodoče ne smejo izdajati dovoljenj za posebne obroke ob priliki drugih družinskih slavnosti kakor so krst, novomesečna slavnost, birma itd.

— Ležišča fosforita v Ukrajini. Za povečanje kmetijske proizvodnje Ukrajine je navzile rodovitnosti zemlje važno, da se uporabljajo tudi umetna gnojila. Zato si okupacijska oblastva prizadevajo čim prej vzpostaviti obratovanje v tvornicah umetnih gnojil. Vrsta takih tvornic že obratuje. Oblastva pa so tudi poskrbela za zopetno obnovno proizvodnje v rudnikih fosforita. Tako so obnovili proizvodnjo v največjem ležišču fosforita v bližini mesta Šumi ob Dn'pru in manjše ležišče pri kraju Kamence—Podolsk. Pred kratkim so nemške čete zavzele področje med Voronežom in Kurskom, kjer je največje ležišče fosforita in kjer so pridobivali fosforit skoro do zasedbe teh krajev. Obratovanje bodo v kratkem zopet obnovili, prav tako kakor delo v rudniku pri Izjumu.

— Devalvacija hongkonškega dolarja. Po zasedbi Hongkonga je bila relacija med japonskim vojaškim jenom in hongkonškim dolarjem določena tako, da je bilo določeno razmerje 1 vojaški jen = 2 hongkonška dolarja. Sedaj pa je japonski vojaški guverner v Hongkongu to relacijo spremenil in velja sedaj 1 vojaški jen 4 dolarje.

Upravne reforme na Japonskem

Tokio, 30. jul. s. Listi obširno pišejo o uradniški reformi, ki predvideva med drugim znatno skrajšanje števila državnih funkcionarjev. V podrobnosti navajajo med drugim, da bo urad za Vzhodno Azijo in za južna morja vključen v zunanje ministrstvo, medtem ko bodo ukinjeni nekateri uradi za preiskave, ki so priključeni posameznim ministrstvom. Velike reforme bodo izvedene v ministrstvu za narodno vzgojo ter v ministrstvu za trgovino in industrijo. Večina listov odobrava to reformo, ki jo je treba pripisati pobudi predsedniške vlade, ki je tako tudi na tem področju ostal zvest svojim obljubam.

Elektrifikacija Japonske

Tokio, 28. jul. d. Japonska nadaljuje s svo energijo izvedbo načrta o izkoriščanju vodnih sil, ki bodo postopno v japonski industriji nadomestile premog in nafto. Japonska vlada je pripravila nadaljnje načrte za zgradbo več novih velikih hidroelektričnih central. Večje število elektrarn bo v kratkem dograjenih. Samo v mesecu septembru bo pričelo na japonskem otočju oddajati elektrini tok 15 novih električnih central manjšega obsega.

Kako USA izkoriščajo južnoameriške države

Kronika

* **Odlični kirurgi odhajajo na rusko fronto.** Šef generalnega štaba, maršal Italije Cavallero je v turek dopoldne sprejel sanitarnega polkovnika prof. dr. Federica Bocchetti, podpolkovnika prof. dr. Uffretuzzi, majorja prof. dr. Fazio, in majorja prof. dr. Dogliotti, ki so v civilu šefi kirurških klinik v Torinu, Milanu in Catanu in ki odhajajo na rusko fronto, da v spremstvu svojih asistentov uredijo posebne kirurške oddelke, ki naj bi italijanskim vojakom na fronti posredovali vse, kar more nuditi ta važna medicinska pogoja v moderni dobi. Maršal Italije Cavallero se je delj časa razgovarjal z odličnimi predstavniki italijanske kirurgije in jim izrekel toplo zahvalo za njihovo pobudo in pomoč.

* **Popeln sončni mrk bo 26. avgusta.** Drugič v letošnjem letu bo lo zvezdogleđi v avgustu in v naslednjih mesecih opazovali vrsto mrkov, ki bodo delno vidni tudi pri nas. Prvi mrk bo 12. avgusta, ko bo delno zakrito sonce; le majhen del sončne oble bo zakrit od mimo hitrega meseca. Ta mrk bo viden le v majhnem področju v območju južnega Severnega morja. Opazovalci povsod drugod na zemlji bodo videli samo to, da bo šel mesec južno mimo sonca, ne da bi ga zakril. Zato pa bo v jutrnjih urah 26. avgusta dobro viden popoln mesečev mrk. Ob 4. zjutraj (po poletnem času) bo stopil mesec v senco zemlje in uro pozneje se prične popoln mrk, ki se bo končal ob 6.30. Ob tem času je mesec vsekakor za znaten del Evrope že zašel, vsekakor pa bo mo lahko dobro opazovali prvi del mrka, če bo ozračje jasno.

* **Rim je daroval 100.000 paketov vojakom na fronti.** Zbiranje prostovoljnih darov za vojake na fronti, ki ga je organizirala Fašistična zveza v Rimu na svojem področju, je doseglo tako lep uspeh, da bo moglo iz zbranih prispevkov napraviti 100.000 paketov. Uspeh kaže, da je vsakih 14 prebivalcev Rima prispevalo en paket.

* **Sprejeto je 124 Italijanov vrnilo iz Amerike.** V ponedeljek je v švedsko luko Göteborg prispela švedska motorna ladja »Drottningholm« s 124 Italijani, povratniki iz Amerike, na krovu. K sprejemu je prihitel tudi italijanski poslanik Renzetti v spremstvu göteborgskega konzula, da rojakom izreče dobrodošlico v Evropi. Ameriški Italijani se vračajo iz raznih koncentracijskih taborišč in ječ. Američani so jih, kakor poroča »Ciriere della Sera«, oropali vsega. Mnogim so odvzeli celo fotografije njihovih najdražjih. Iz razlogov karantene so Italijani ostali na ladji do odhoda vlaka, ki jih preko Danske ponesi v domovino.

* **Oče in sin obsojena na smrt.** Gostilničar in posestnik Anton Lanner iz St. Lovrenca na Gornjem Avstrijskem je od pričetka vojne do lanske pomladi skrivaj zaklal 63 volov, 61 telet in 33 svinj. Njegov 24letni sin Anton mu je pomagal in je meso pridno razpečeval. Vedno je tudi nagovarjal očeta k novim kupčijam. Naposled sta se morala oče in sin zagovarjati pred posebnim sodiščem v Linzu. Soobtožena sta bila še gostilničar Oton Kain iz Iste in hišna posestnica Terezija Kirchbergerjeva, ki sta kupila največ mesa. Oče in sin sta bila obsojena na smrt in je bila sodba že izvršena. Kain se bo pokoril 3 in pol leta, Kirchbergerjeva pa dva in pol leta in ječi.

* **Vlom v atelje uglednega in premožnega kiparja.** V eni zadnjih noči so se tatovi vtihotapili v delavnico kiparja Ase na Pejkova, Bolgara po rodu, v Rimu in mu odnesli precej bogat plen. Pobrli so mu več dragocenosti, med katerimi je bil tudi platinast prstan z briljanti in igla z biserom v skupni vrednosti nad 70.000 lir. Kipar je svoje dragocenosti hranil v predalu svoje delovne mize. Iz omare v spalnici so mu odnesli za 60.000 lir bančnih nakazil, z vrta pa so mu odpeljali lepe denarje vredno kolo. Policija upa, da bo vlomilca kmalu izsledila.

* **Arretnica nepoštenega poštnege uslužbenca.** V Placenzii je policija aretirala 19-letnega poštnege uslužbenca Albina Bersellia, ker je že delj časa kradel vrednosti iz raznih pošiljk.

* **Padla je po stopnicah in zadela 21.000 lir.** V Veroni je neka gospodinja padla po stopnicah in dobila nekaj hudošnih poškodb po levi nogi. Dekle pa je vnetja igrala v loteriji in je iz svoje nezgode brž kombinirala troje števil — 14, 56, 71 — ter stavila nanje v beneško loterijo. Nezgodas se ji je spremenila v srečo — zadela je terno z dobitkom 21.500 lir.

* **Nameste obiska pri zaprtem možu si je že zase izprosila zapor.** Pred dnevi je z nekega vagona, ki so ga raztovarjali na železniški postaji v Comu, izginila vreča pšenice. Tatvine sta bila osumljena dva železniška uslužbenca, 40letni kurjač Giovanni Pioppi in njegov tovariš, na katerih stanovanju so ukradeni pšenico tudi našli. Malo pozneje je 30letna kurjačeva žena Annunziata prišla na policijski komisariat in zaprosila, da ji dovolijo obiskati moža. Prošnji komisar ni mogel ustreči, ker je bila preiskava še v teku, med razgovorom pa se je mlada, samozavestna in odločna žena spozabila od nekaterih neumestnih kritičnih pripomb. Njen mož, je rekla med drugim, je s tem, da je ukradel vrečo pšenice, zagrešil samo nekaj takega, kar so storili že mnogi drugi pred njim. To sploh ni bila tatvina, je rekla, samo majhen prekršek, pa ste ga zaprli. To samo kaže, da zakon ni enak za vse. — Kako morete govoriti kaj takega, jo je zavrnil komisar, da vaš mož ničesar ni zagrešil, ko smo vendar ukradeni pšenico našli pri vas? — Majhna pomota, nič drugega, je odgovorila. In za teh nekaj piškav kilogramov pšenice greste zapirati poštenega človeka. — Pa beseda je dala besedo in ženska se je razburila zmerom bolj. Ko ji je komisar nazadnje odločno odklonil razgovor z možem, mu je zažugala s prstom: — Boste videli, še letos se vam bo pripetilo nekaj, da vam bo žal! — Od komisarja se je napotila k vodji straže v zaporu in začela prigojavljati, prositi nje, naj možu izroči kratko pismo. Mož ji je takšno prošnjo kajpak kratko odbil, nakar ga je skušala prepovoriti na ta način, da je potegnila iz ročne torbice stotak. Tedaj je vodja straže povabil žensko nar korakov v stran — proti ženskemu oddelku, jo vtaknil v celico in napisal ovadbo zaradi poizkusa podkupovanja.

* **Milijon lir je poneveril.** Na zahtevo državnega pravdnika je policija v Milanu aretirala 54letnega cav. uff. Giuseppea Barbotta iz Palerma, blagajnika milanske tvornice »Breda«. Barbotta je v teku dveh let ponarejal potrdila za razna izplačila in denar kasiral sam, tako da se je polagoma nabrala, kakor sodijo, vsotica okrog milijona lir. Razkošno življenje in razsipanje z denarjem, ki ga je uganjal blagajnik, je podjetje pripravilo do tega, da je že delj časa neopaženo kontroliralo njegovo poslovanje. Ko je bila njegova krivda izkazana, je Barbotta ovađilo policiji.

* **Lažni agentje finančne straže so ji zaplenili za 115.000 lir draguljev in gotovine.** Na stanovanju premožne zasebnice Marie Niccolini-Baldianijve v Milanu sta se nedavno oglasila dva neznanca, eden v uniformi podoficirja finančne straže, drugi pa v civilu, in sta od gospe zahtevala nekaj pojasnil o briljantu, ki ga je bila malo prej kupila. Ko je Baldianijeva zanikala nakup, sta moža izjavila, da morata izvršiti hišno preiskavo. V šatulji sta našla draguljev v vrednosti 80.000 lir in za 35.000 lir gotovine. Neznanka sta proglasila dragulje in denar za zaplenjen in sta pustila gospe nekakšno potrdilo. Med preiskavo je Baldianijeva skušala telefonirati svojemu soprogu, ona dva pa sta ji zabranila in ji naročila samo, naj se čez nekaj časa oglasi na komisariatu, kjer bo dobila potrebna pojasnila. Dragotina in denar sta spravila v aktovko in se poslovila. Čez čas pa se je gospe zazdelo, da sta utegnili biti sleparja. Pohitela je na Kvesturo in prijavila vso reč. Tam so ji v resnici potrdili bojazn, da je bila okradena.

* **Kragulja je hotel ustreliti, pa je ženo zadel.** Kmet Filippo Bisio iz okolice mesta Novi Ligure je opazil, da se je na domače dvorišče spustil kragulj in napadel kokaš, ko ga odnese. Kmet je brž skočil v hišo po svojo lovsko puško, a ko jo je pograbil in stal čez prag, se mu je, nervoznemu, kakor je bil, spržila in zadel je svojo 27letno ženo v desno roko. Ranjeno so jo pripeljali v bolnišnico.

* **Spalnih tablet se je nazobala.** To je bila pač sreča v nesreči, ko je mala Maria Repettijeva v Placenzii stikala po maminih predalih pa je našla tubo spalnih tablet. Bila je prepričana, da so to posebne vrste bomboni, pa jih je začela zobati drugače za drugim. Ko je tubo izpraznila, so se ji očke zaprle in je zaspala v globokem, nezdramnem snu. Prav tedaj je prišla mati, in ko jo opazila, kaj se je zgodilo, je hčerko brž odnesla v bolnišnico. Spala je brez prestanka dva dni, nato pa se je zbudila, vesela in zdrava. Tablete so bile na srečo slabotnega učinka, kar jo je obvarovalo najhujšega.

* **Opieja družinska založba?** V Milanu imajo velik živalski vrt, ki je ponos Milancev. Nedavno je opieji družini, ki jo tvorijo samci, samica in čisto majhen, še mlečen mladič, zaradi nepazljivosti čuvarjev uspelo pobegniti iz velike skupne kletke. Vsi trije so se zatekli v veje visoke, stare breze, kjer so si uredili začasno bivališče. Osebe živalskega vrta si je prizadevalo na vse mogoče načine, da priljubljene prebivalce spravi nazaj, a bilo je vse zaman. Nazadnje so na velik pladenj naložili izbranih, dišečih jedi, samih poslastic, ki opiejemu okusu najbolj prijaajo. Vsi trije begunci so z drevesa žalostno motrili valjivo, a brez dvoma zapeljivo pojedno. S tem, da so se utrgali iz kletke, so se pač dokopali do svobode, obenem pa so se odrekli tudi dobrotam, ki jih nudi hišni red živalskega vrta v obliki rednih zajtrkov, kosil in večerj. Dolgo je stari premišljal, kaj bi, potem pa je z dvema poskokoma sporočil svoji družini in mladem, da se je odločil za tveganje. Splesal je z breze in se lotil prigrizka, a medtem so bili čuvaji že do kraja zadržnili zasedo, ga zajeli in odvedli v kletko. Bli so preprčani, da bo samica z mladičem sledila njegovim stopinjam, a so se pošteno usteli. Ostala je v krošnji drevesa in žalostno pogledala okrog, kakor da čaka moževega povratka. — Sitnost je bila toliko večja, ker je ravnatelj živalskega vrta pravkar službeno odsoten iz Milana in mora vse te razburilje zadeve urejevati njegova gospa.

* **Učite se strojepljenja.** — Novi eno-, dvo- in trimetrski tečajji prične v tork 4. avgusta. Pouk po desetprstni metodi. Uspeh zagotovljen, ker so na razpolago stroji raznih sistemov. Največja moderna strojepljenica! 60 pisalnih strojev. Učnina zmerna. Vpiše se lahko vsako. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christoforo učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15.

IZ LJUBLJANE

u — **Dva nova grobova.** V lepi starosti 74 let se je za zmerom poslovila od nas ga. Terezija Lovšinova. Pogreb blage pokojnice bo danes, v petek, ob 5. popoldne iz mrtnišnice splošne bolnice na pokopališče v Štepanjo vas. — Dotrpel je in se v večno življenje preselil g. Feliks Franzl, poštni kontrolor. Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes ob 4. popoldne iz kapele sv. Krištofa na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. Pokojnika blag spomin, žalostim pa naše iskreno sožalje.

u — **Po meglenih jutrih sončni dnevi.** Ozračje se je po zadnjem deževju prijetno osvežilo. Zjutraj zakriva mesto in okolico gosta megla, nakar se izvije lep sončen, ne prevroč dan. Tako je bilo v sredo in tudi včeraj. V sredo zjutraj je beležilo živo srebrno komaj 11,6 stopinj C in je čez dan zrastle na znosnih 23,4 stopinj C. V četrtek zjutraj je termometer beležil zjutraj komaj 11,5 stopinj C. Megla je bila zelo gosta, toda že proti 9. uri je začelo prodirati sonce. Nebo je bilo jasno, temperatura čez dan prav prijetna. Barometer se drži na 774.

u — **Predlog hišnega posestnika.** Prejeli smo: Zda, ko se vedno piše o snavljenju trotoarjev, se mi zdijo umestno, opozoriti mestno občino ljubljansko, da bi bilo najbolje, ako bi ona hoteli prevzeti snavljenje trotoarjev poleti in pozimi od hišnih posestnikov, ki bi to hoteli. Vsa hišna posestnika nima hišnika, ki bi mu lahko snavljal trotoar, in tudi če ga ima, hišnik ni vedno voljan snavljati trotoar. Skoraj po vseh mestih po svetu opravlja ta posel mestna občina. Kakor drugod, bi se dalo to tudi v Ljubljani napraviti. Mestna občina naj bi vprašala hišne posestnike, če prijavijo željo, da jim ona snavljal trotoarje. Kdor bi se prijavil in seveda plačal gotovo

Colonic marine

Il giorno 31 luglio, alle ore 8, tutti i partecpanti alle colonie marine, dovranno trovarsi presso il Comando Federale della G. I. L. L. — Via Vittorio Emanuele III/28.

Počitniške kolonije na morju

Dne 31. julija ob 8. se morajo vsi udeleženci počitniških kolonij na morju zglasiti pri Zveznem poveljstvu Gilla v ulici Viktorja Emanuela III/28.

Letno pristojbino, bi dobil na hišo pritrjeno tablico z napisom, da trotoar snavljal mestna občina. Prepričan sem, da bi se večina hišnih posestnikov temu odzvala; kdor pa ne bi hotel, bi pač lahko še nadalje snavljal svoj trotoar. Imel sem priliko že po več mestih videti navedene tablice po hišah. Mestna občina bi imela na ta način lahko skozl vse leto nekaj več zaposlenih delavcev, ob velikem snegu bi jih pa seveda nekaj več najela, kakor tudi zdaj to dela za snavljenje cest. Brezposelnost bi se na ta način še bolj nekoliko omejila, hišnim gospodarjem bi pa mestna občina odvzela mnogo skrbi in jeze. Če mestna občina od hišnih posestnikov zahteva, da smejo samo pri njej naročiti nove trotoarje, kar mnogim hišnim posestnikom ni všeč, naj pa enkrat napravi tudi malo uslug hišnim posestnikom.

u — **Odrežke juljskih živalskih nakaznic** bo mestni preskrbovalni urad v odseku za razdeljevanje moke, riža in testenin sprejemal v soboto 1. avgusta od trgovcev z začetnicami A do F in tudi z začetnicami S do Z, v ponedeljek 3. avgusta od trgovcev z začetnicami G do L in v torek 4. avgusta od trgovcev z začetnicami M do S. Splet opozarjamo vse, naj se natanko ravnajo po tem razporedu, ker kasneje predloženih odrezkov urad ne bo več sprejemal. Nakazila na odrezke za mesec avgust bo ta urad pričel deliti v sredo 5. avgusta po že znanem razporedu. Vsi morajo ob predložitvi juljskih odrezkov prineseti s seboj zeleno in rumeno knjigo o prejemu blaga.

u — **Pejota.** Prejeli smo: Članek, objavljen pod tem naslovom v »Jutru« 28. t. m., me je spomnil, kako sem par let po prejšnji svetovni vojni čital v polmesečniku »Mercur de France« daljšo poročilo o razpravi nekega francoskega zdravnika, ki je v Mehiki proučeval učinke čudovite kakteje. Zanimiva dognanja sem celo v nekem višem razredu srednje šole ponovil, da so dijaki o tem pisali svobodno šolsko nalogo. Kmalu nato je naneslo, da se je o »peyotu« (tako je francoski raziskovalec ali vsaj poročevalec imenoval rastlino, namesto peyoti) vnel pomenek vprico pokojnega zdravnika dr. Alfreda Šerka. Tedaj smo zvedeli, da se je ta naš učenjak že 1910 bavil v Monakovem kot visokošolec pod prof. Kracelinom z mehiško rastlino in sam na sebi preizkušal učinke njenih lastnosti, medtem ko se noben drugi Krapelnov slušatelj ali vrstnik ni upal tvegati življenje, oziroma zdravje. Izsledke je rajni gadar objavil naslednje leto v knjižici z naslovom: Meskalin-Vergiftungen... Toliko na čast dočemu zastopniku znanosti. D-k

u — **Deržajeva razstava.** V Obersnelovi galeriji bo odprl v nedeljo ob 10. svojo razstavo slikar Edo Deržaj. Njegov prijatelj nam piše o njem: »Razstavljal boš, sem ga pozdravil, ko sem vstopil. Sedel je sredi slik in pisal tablice z naslovi del. Zasmejal se je: »Tako je! Še tole napišem. Saj veš, katalogi so zame predraga reč.« Našel je v delom, jaz sem pa segel po slikah in ostrmel. Skala najčistejših in najfinjših tonov mi je že s prve slike zasijala nasproti. Poglobil sem se v drugo, tretjo. Druga se mi je zdelala lepša od druge. Čepav po motivu različne, so bile v barvah tako svojsko žive, a vendar tako ubrane, da sem se komaj ločil od že ogle danega dela. »Iznenadil si me,« sem mu dejal, ko je prenehal z delom. »Prav! Kaj meniš, da bodo tudi drugi iznenadeni?« Je skoraj zaskrbljeno vprašal. Z veseljem in čisto vestjo sem mu dejal, da bodo. In še pošteno. Sicer nas pa Deržaj navadno iznenadi. Z vsako svojo razstavo nam odkrije novo plat svojega ustvarjanja. In prav je tako. Umetnikova pot mora držati nevtržno naprej. Njegova drži.

u — **Sončnice** se ozirajo s svojimi velikimi, prijaznimi obrazi po vrhovih in poljih. Veliki, srčasti, kosmati lističi oklepajo steblo, ki se je tu in tam povzpelo kar čez tri metre visoko. Na vrhu stebela pa se razkazuje čudovito nalitje majhnega sonca, ki tu in tam doseže izredno velik premer. Zgodi se, da vzgojijo posamezni vrtnarji sončnice, ki imajo kakega pol metra premera, kar je vsekakor zelo lep uspeh. Zda! odpirajo sončnice dan za dnem svoj zagoreli obraz in privabljajo nešteto čebelic in čmrcljev. Vsem tem gostom lahko izdatno postrežejo. Sončnica raste po naših vrtovih kot okrasna in koristna rastlina. Letos jo vidimo prav na gosto, saj je znamenita oljina. Na vlažnejših tleh pa sončnica, ki potrebuje mnogo vode za rast stebela, lističev in svojega velikega cveta, izsuši tla in tako napravlja plodno, prhko zemljo. Zlasti pametno so se letos domislili oni negovalci vrto, ki so v pomanjkanju kolov prisadili sončnice k fižolu, da ima ta zanesljivo oporo. Tako imajo domisljeni vrtnarji kar dvojno korist.

u — **Sadje zori po ljubljanskih vrtovih.** Sprehajalec z veseljem opazuje povsod bogato obložene veje. Jabolka in vsakak drug sadež se bohote ne samo z mikavno barvo, marveč tudi v izrednem obilju. Vsa količ vsake stare grablje, vsak oklešek je dobrodošel, da so lastniki sadnih dreves podprli težko obložene veje. Ne katere so se žal odčesile. Posebno je bilo letos treba pomagati prosto stoječim pritlikavcem, ki jih je prevelika teža sadežev kar nagnila. Seveda ni nič čudnega in je bilo vedno tako, da je mladina segala po prezgodaj odpadlem sadju. V tem pogledu naj starši zlasti letos odločno poudeljo in svarijo svojo mladež. Venomer je treba naglašati, da je škodljivo že samo uživanje nezrelega sadja ali nezrelega jagodičja, še hušje pa je, če se otroci nato napijo vode. Iz Hallea v Vestfaliji poročajo, da se je neko 12letno dekletce navedlo nezrelega sadja, nakar se je napilo vode. Ponoči so nastopili strahoviti krči in proti jutru je ubogo dekletce izdihnilo.

u — **Podarite igrače!** Ko otroci odraste, veliko družin hrani njih igrače sprva za spomin, pozneje pa iz navade. Pogosto so taki predmeti gospodinjam celo v nadlego. V Ljubljani je pa mnogo otroških zavodov,

vrtec in zavetišče, ki zaradi pičlih denarnih sredstev ne morejo nabavljati igrač, slik, slikanic ter podobnih otroških zabavnih in poučnih sredstev. Zato mestno županstvo prosi občane za igrače, slike, slikanice ter podobne predmete, ki so jih njih otroci že odložili. Darila zbirata mestni šolski odsek v pritličju Turjaške palače v Gosposki ulici št. 10. Kdor more, naj pošlje darila tja, ali pa naj sporoči svoj naslov, da bo urad poslal koga po stvari na dom. Veselje otrok bodi najlepša zahvala za podarjeno!

u — **Tečaj in popravne izpite** v Trgovskem domu. Začetek v soboto 1. avgusta. Poučujejo strokovnjaki temeljito in uspešno iz vseh predmetov. Honorar zmeren. Prijavljanje dnevno (tudi še v nedeljo 2. avgusta) od 9. do 12. Trgovski dom, pritličje, Gregorčičeva 27.

u — **Sprejemni izpiti za 1. razred gimnazije.** Vpis v tečaje, ki pričnejo 1. avgusta, kjer poučujejo profesorji po novih predpisih, traja samo še nekaj dni. Izjemoma bo vpisovanje še 1., 2. in 3. avgusta (tudi nedeljo) pri vodstvu tečajev, Zrlnskega 7/II.

u — **Sadjarška in vrtnarska podružnica Ljubljana** sporoča članom, da je nabavila več razpršilnikov tobačnega prahu za zatiranje uši na fižolu in drugi povrtni. Razpršilnike dobijo člani na posodo proti majhni obrobini pri odborniku g. T. Dretnigu, Cesta v Rožno dolino 36. Tam se dobi tudi tobačni prah.

u — **Rdeči križ poroča...** V Poizvedovalnem uradu za vojne ujetnike I. R. K. v Puharjevi ul. 2. naj se zglase svojci sledečih vojnih internirancev: Anžur Franc, Bajt Marko, Benko Vladimir, Borštink Pavel, Čotič Drago, Dolenc Andrej, Dolinar Tone (Andrej), Dolinar Tone (Janez), Fon Danilo, Goršek Metod, Gaspari Miro, Hočevar Miroslav, Hrovat Jože (Henriki), Kocjan Alojz, Kalan Adolf, Kamnar Ivan, Klopčič Franc, Kambič Marijan in Vinko, Kenda Mirko (Milko?), Kramar Janko, Klemenc Ivo, Kamenski Sava, Prah Franc, Pregelj Jože (Srečko), Pirih Miroslav, Perlič Srečko, Pristernik Egon Arnold, Rus Ciri, Rus Jože, Suhadolc inž. Tone, Sazonov Vladimir, Sadar Vendelin, Simič Franc, Straus Rudolf, Sinigoi Alfonz, Tome Jože, Tomažič Stanko, Vodnik Franc, Vivod Justin, Wirk Benč, Zitnik Ludvik. V tajništvu Poizvedovalnega urada naj se zglase: Vekoslav Krže, narednik ali Marjia Krže roj. Spok, Dobrila Jeličič, Jug Ivan, komandir orožniške postaje, Jožef Lubetz, roj. 4. III. 1908, Miletič Dragica, Rapuž Leopold, Svojni Poharja Ivana iz Valjeva, dr. Senekovič Ivo, okrajni glavar v poklju, Rudež, znanec Bronislave Gokovič iz Čačka, Franc Saksida. Kdor je poizvedoval za Posegom Francem, za Pegom Antonom iz Mešač (Podnart), za Sotlerjevo Urulo iz Malega Trna pri Krškem in Ilišom Janezom, naj se prav tako zgiasi.

u — **Jezikovni pouk** italijanske dode spretnosti v obliki konverzacije, v večernih urah od 6—7 ali od 7—8. Prijavite se lahko dnevno od 9—12. Trgovski dom, pritličje, Gregorčičeva 27.

Z Gorenjskega

Nemški dijaki in dijakinje bodo s 1. avgustom razdeljeni po raznih gorenjskih in spodnještajerskih krajih. Dotlej se šolajo v taboriščih v Rogaski Slatini in na Bledu. Vseh skupaj je 550. Dijaki in dijakinje bodo po spodnještajerskih in gorenjskih krajih spoznavali narodno politične naloge, delo, šege in navade. Diakineje bodo zlasti dodelane otroškim vrtcem.

Smrtna nesreča pri delu. Pri napeljevanju elektrike blizu št. Andraža v Lavantinski dolini se je smrtno ponesrečil 48-letni delavec Tomaž Šimanc. Drogovi so padli nanj in ga tako stisnili, da se mu je zlomila hrbtenica. Bil je na mestu mrtev.

Nenavaden primer tatvine je te dni obnavljal mali kazenski senat v Celovcu. 47-letna lastnica hotela Ivana Assane od Sv. Krvi je bila obtožena, da si je od novembra 1940 do letošnje pomladi prisvojila iz hotela, ki ga je bila vzela v najem, perilo, zaves, preproge, odeje, madrace in jedilni pribor, vsega skupaj v vrednosti 5000 mark. Letošnjo pomlad je Ivana Assane hotela odkupiti hotel za 100.000 mark brez inventarja. Ko je pri tej priliki dal prodajalec popisati inventar, je razkril tatvino. Ukradeni stvari so našli v hotelu, ki ga ima Ivana Assane na Solnograškem. Obsojena je bila na 2 leti težke ječe.

Iz Spodnje Štajerske

Novi grobovi. V mariborski bolnišnici je umrla 58letna posestnica Ivana Milnarčeva, v Mariboru pa 22letni železniški sprevednik Anžur Kovačec in šofer Leopold Javoršek. V Trbovljah sta umrla Franc Fabschitz, okrožni vodja delovno političnega urada, in njegov sodelavec Anton Kolenc. Pokopali so ju v sredo popoldne.

Urad za poklicno vzgojo in obratno vodstvo je priredil dvodnevno šolanje v Trnovljah. Višji rudniški ravnatelj Löffler je imel dve predavanji o trboveljskih rudnikih. Rekel je, da so bile do sedaj odpravljene že različne težave, treba bo pa še marsikaj storiti za mehanizacijo in elektrifikacijo trboveljskih obratov. Zaključil je s trditvijo, da nemški rudarji na južni nemški meji zastavljajo kakor vojaki Adolfa Hitlerja vse svoje moči in svoje znanje za zmago. Inž. Schönbauer je govoril o organizaciji narodno-socialistične poklicne vzgoje. Podobno sta predavala inž. Kohl in inž. Klemner. Drugi dan šolanja je prebavljal rudniški ravnatelj inž. Köller o tem, kako je treba voditi delavstvo v nemškem rudarstvu.

V Laškem sta se poročila Matevž Dežak in Ana Lapornikova, oba iz Hrastrnika. V št. Lenartu pri Laškem je umrla 77letna Marija Pavšnikova, po rodu Dežakova. Pri ptujskem okrožnem vodstvu je bilo sklicano zborovanje sodelavcev Heimabunda. Daljši govor je imel okrožni vodja Bauer, ki je razpravljal o mnogih vprašanjih okrožja, posameznih krajevskih skupin in občin. Na novo sta se predstavila vodja ptujске stanlarne Schreithoffer in vodja ptujskega delovno političnega urada Burgstaller.

Vrsta nesreč. 48letna Marija Cegnarjeva iz Jelenč pri Mariboru je bila udarjena od lokomotive prihajajočega vlaka in je obležala s počeno lobanjo ter s hudimi notranjimi poškodbami. — Tolmač Vilibald Reimisch, star 17 let, je pri kopanju v Mariboru stopil na stekleno črepanje in se je globoko vrezal v desno nogo. 27letni Lud-

vik Koser, zaposlen v mariborski železniški delavnici, je padel z lokomotive in si zlomil levo nogo. 31letni okrožni Jože Korič pa si je pri padcu zlomil levo nogo v členku. Poškodovanci leže v mariborski bolnišnici. Rozika Malherjeva iz št. Jurja ob južni železnici je pala ter si zlomila nogo in roko. Jože Drozg s Pristove pri šmarju je padel z drevesa in si zlomil hrbtenico. V Radečah si je Janez Fürst pri napravljanju druzi zgradil desno nogo in prst na levi. Terezija Krumpakova iz Rogaske Slatine si je pri padcu zlomila levo. Janez Kolar iz Golobje vasi pa si je zlomil desno nogo. Prav tako si je zlomil nogo Alojz Kumer iz Laškega.

Zborovanje Heimabunda v Celju. Celjski okrožni vodja Dorfmeister je v soboto zvečer govoril v Nemškem domu sodelavcem iz Heimabunda. Mariborski dnevnik pravi, da se je zbralo okroglo 1800 sodelavcev, zvočnik pa je prenašal govor na Bismarckov trg, kjer je bila zbrana večja množica. V okviru prireditve je igrala mladinska godba. Nato se je bavil s skrbmi današnje gospodinje in je rekel, da bo celjski trg popolnoma preurejen. V nedeljo je Dorfmeister govoril še petih krajih celjskega okrožja, med drugim v št. Pavlu pri Preboldu ter v št. Jurju ob Taboru. — O letalskem majorju Golobu, ki je po rodu iz Gradca, po pokolenju pa s Sp. štajerskega, poročajo, da je na južnem olesku vzhodne fronte dosegel 108 letalsko zmago. Nedavno je bil izmed najspodobnejših lovskih letalcev odlikovan z meči k hrastovemu listu viteškega križca, nato je bil povišan v majorja in vodi lasten letalski oddelek. Kakor razni njegovi tovariši je izšel iz šole jačralnega letalstva. Ko je študiral na tehniku v Gradcu, je bil učitelj jadralnega letanja in tudi pozneje je kot častnik vojaške akademije venomer nagibal k letalstvu.

Novo deklško vzgojevališče. Graščina Freudenu v Apaški kotlini bo preurejena za šolanje deklških voditeljic iz Spodnje-ga štajerskega. Prvi 10 dnevni tečaj se je pričel te dni in so prišla dekleta iz raznih spodnještajerskih okrajev. Graščina bo preurejena v nekaj tednih.

Iz Hrvatske

Stare poštne hranilne knjižice bodo vzete iz prometa. Po 1. novembru 1942 hrvatske poštne hranilnice starih hranilnih knjižic ne bodo več priznavale. Dosedanje knjižice morajo lastniki zamenjati za nove.

Priznanje zaslug za sodelovanje z Nemčijo. Pri sprejemu na nemškem poslanstvu v Zagrebu je nemški poslanik Kasche razdelil odlikovanja velikemu številu oseb, ko jim je Hitler podelil red nemškega orla, Slovenski izročiti odlikovanju so prisostvovali najodličnejši predstavniki hrvatske javnosti, med njimi zunanji minister dr. Lorković, general Begič, organizacijski vodja ustaškega pokreta dr. Scholz ter zastopniki nemških oblastev, vojske in organizacij. Med drugimi so bili odlikovani finančni minister dr. Vladimir Košak, vrhovni poveljnik hrvatskega letalstva general Vladimir Hren, državna podtajnika dr. Jerrec in Kraj, direktor hrvatskih generalnih železnic v Sarajevu Vokič, letalski polkovnik Ivan Mrak pa še mnogi odlični vodje, nadporočniki, trgovci in zasebniki.

Obisk bolgarskega prosvetnega ministra v Zagrebu. V sredo je bolgarski prosvetni minister Jovov v spremstvu načelnika oddelka za kulturne zadeve v bolgarskem zunanjem ministrstvu prispel v Zagreb, kjer ostane štiri dni. Predstavnik bolgarske vlade sta prišla, da se s hrvatsko vlado porazgovorita o nekaterih vprašanjih na področju kulturnega sodelovanja med obema državama.

Vsi 60-letniki pojdejo v pokoj. Najnovejši vladni odlok odreja, da morajo vsi državni uradniki, ki so prekorakili 60. leto, v 3 dneh vložiti prošnjo za upokojitve. Ta odredba velja tudi za pripadnike vojaškega stanu, izvzeti so samo člani vlade.

Osiček čistižidov. Kakor poroča nemški list »Grenzzeitung«, se je začelo končno čiščenje židov v Osičku.

Rekordni pridelek sliv v Bosni. Kakor poročajo iz Sarajeva, obetajo sliv v Srednji Bosni rekordno letino. Pridelek velikih županij Usora in Soli se cenil na najmanj 60.000 ton. Kakor javljajo, bo cena slivam v prodaji na debelo znašala 6 kun za kg, tako da pridelek predstavlja vrednost nad 350 milijonov kun. Ministrstvo za poljedelstvo v Zagrebu je izdalo odlok, da se morajo slive pretežno porabiti za sušenje in za izdelovanje marmelade, za kuhanje silivovke pa se smejo potrošiti samo odpadki.

Izpopolnitev hrvatskega radia. Kakor znano, je radio oddajna postaja v Zagrebu organ državnega poročevalskega in propagandnega urada pri predsedstvu hrvatske vlade. Odkar je bil na začetku leta 1942, osmoval ta urad, se razvoju radia na Hrvatskem posveča največja pozornost. Prva njegova naloga je bila, da Hrvatsko srve in ustvari tehnične pogoje

SPORT

Mimogrede

Kratke in tudi zanimive zgodbe — v zvezi s športom

Ali so gasilci hitrejši kakor tramvaj? Cisto gotovo je treba samo želiti, da bi gasilci prej prišli na cilj kakor cestna železnica, kar je sprito prometnih olajšav, ki jih uživajo reševalci pri vožnji z avtomobili, bolj ali manj samo po sebi umljivo. Dvoboj med tramvajem in gasilci pa nudi čisto drugačno sliko, če pride do njega z enakimi pogoji, kakor se je to zgodilo pri tradicionalnem statfnetnem teku »Počez po Stockholmu«. Čeprav so morali gasilci, med katerimi je nastopilo več dobrih sportnikov sprejeti to borbo brez dveh svojih najboljših ljudi — ta dva nista bila druga kakor slavna švedska tekača — Kälarne in Gun. Haegg — so vendar s svojim poslednjim tekačem Brorom Hellströmom zmagali v tej statfeti na 20 km, za katero so potrebovali prav dober čas 49 minut in 45,2 sekunde. V ostalem pa so se tudi tramvajski ljudje dobro držali v tem teku, saj so prispeli na cilj samo 6 sekund pozneje.

Kdor preveč govori mu rado škoduje. Švedski sportniki z nogometnega polja se bodo morali do nadaljnjega odreči razkošju, da bi potek njihovih prireditev prenašali po radiu, in sicer zato, ker so se razbila vsa pogajanja o tem med švedsko nogometno zvezo in radijsko družbo. Res je sicer, da zdaj oboje stranki obžalujeta, da ni prišlo do sporazuma, toda zaenkrat bo že moralo ostati pri tem.

Ali švedski radio res ni mogel ponuditi ugodnejših pogojev pri tem poslu, se z naše redakcije ne da oceniti, znano pa je, da je toliko, da je tudi švedska nogometna zveza stavila glede teh oddaj mnogo previseko zahteve. Radio je prej za štiri nogometne prenosne letno prejel 12.000 kron, letos pa za dve tekmi ni niti zahteval enakega zneska, temveč skoraj trikratno vsoto 30 tisoč kron. Pravijo, da človeku dobro tekne vsaki šele pri jedi, toda nikoli ni dobro, če kdo zahteva preveč, ker potem lahko izgubi vse.

Nasmehljani boksa Joe Smiling se je močno spremenil.

Ta predstavnik ameriškega boksa, ki se je v najtežjih urah svojega boksarskega življenja zmerom samo smejal, je močno spremenil svoje lice, od kar so ga pri nekem pretepu z nožem zabodli v srce. Smiling so jedrno prepeljali v bolnišnico in operirali. Na srču so našli skoraj centimeter dolgo rano, ki jo je kirurg zašil s dvema šivoma. Nekaj ur pozneje se je Smiling v majhni in prijetni sobici zbudil iz narkoze. Sedaj šele se je zavedel, da je v bolnišnici in je bil precej ozlovoljen, ko se je spomnil tudi pretepa in neogibnih posledic ter neizbežne operacije tudi s policijo. Ker ni vedel, kaj se mu je prav za prav zgodilo, se je dvignil s postelje in zlezal skozi okno. Po žici za strelodav se je izmuznil na vrt in od tam srečno tudi na cesto, čeprav je bil bos in v bolnišniški oblačili. Dobra duša mu je posodila par čevljev in sočutni avtomobilisti ga je vzeli s seboj daleč v drugo mesto.

Med tem so Smilinga pogrešili v bolnišnici. Daleč ne bo, si je mislil zdravnik, kajti pri najmanjšem naporu mu bo tako počel šiv na srču in bo takoj nato izkrmav. Živ je zdravnik odredil, naj strežniki pregledajo okoli bolnišnice, če bi kje ne našli trupla uboga boksa. To so delali nekaj dni, potem pa so dobili od Smilinga samega pismo, da je čil in zdrav. Ko so mu povedali, s kakšnim srcem mu je uspel ta beg iz bolnišnice, je bil zelo začuden in je menil, da je čisto zdrav kakor prej. Še bolj začuden pa je bil zdravnik, ki še nikoli ni imel pred seboj takega bolnika.

Drobiž po svetu

ITALIJANSKA ZMAGA V DAMSKEM TENISU

V ponedeljek se je v Vicenzi končal meddržavni teniški dvoboj med ženskima reprezentancama Nemčije in Italije za srednjeevropski pokal. Na sporedu sta bila še oba singla, katerih izid je bil važen tudi za končni izid turnirja. V prvem singlu je ta dan najprej nemška prvakinja Kappel porazila Italijanko Quintavalle v treh setih 6:0, 4:6, 6:4 in tako izravnala stanje točk po prvih dveh dnevih na 2:2. V drugem singlu je nato nastopila domačinka Bossi — v ostalem tudi Nemka, ki je omožena z znanim italijanskim teniškim igralcem — proti Nemki št. 2 Thlemen in gladko zmagala v dveh setih 6:0, 6:2 ter priborila Italiji odločilno točko za zmago. Turnir se je torej končal s 3:2 za Italijo, ki se je s tem kvalificirala za finalni nastop proti Mažarski v Budimpešti.

Za finalne igre v hrvaškem nogometnem prvenstvu so zdaj že določeni vsi štirje finalisti, in sicer lanski prvak Gradanski ter Concordia iz Zagreba, razen teh dveh pa še Hajduk iz Osijeka in Sašk iz Sarajeva.

Zagrebska Concordia je pred kratkim gostovala še v Sofiji in tamkaj nastopila proti enajstorici Levskega. Tekma je ostala brez gola neodločena. (Isto zagrebsko moštvo je svojo prvo tekmo na tej turneji dobilo s 3:1, in sicer proti Makedoniji v Skoplju ali prejšnjemu Skopskemu SK, ne pa proti klubu enakega imena iz Sofije, kakor smo nekje zapisali mi sami.)

Novi turški ministrijski predsednik Saradzoglu je velik prijatelj nogometnega sporta. Prvi minister Turčije je tudi častni predsednik vodilnega ankarškega sportnega kluba Fener Bahre in ne zamudi nobene priložnosti, da si ogleda vsako dobro nogometno tekmo.

Iz švedske poročajo o izrednem rekordu starega sportnika. Na vztrajnostni plavalni prireditvi je nastopil med množico mladine in starejših plavalcev tudi upokojeni podpolkovnik Bo Burgman, ki je zdaj star

skoraj polnih — 92 let. Stari gospod je korajžno preplaval 200 m dolgo pogo in je pristavil celo, ko je zlezal iz vode, da ta napor ni bil posebej hud, temveč je narj vplival celo osvežujoče.

Na Holandskem so pri obnovitvenih delih v Rotterdamu zgradili posebno stanovanjsko četrt okrog velikega stadiona, v kateri je dal župan imenovati skoraj vse ceste z imeni sportnega izvora. V tem mestnem okraju bi si vsak sportnik lahko izbral najbolj primerno ulico, med njimi n. pr. nogometno cesto, ali hokejsko cesto, ali atletsko ulico ali telovadni trg, ali statfnetno ulico ali florentno ulico in podobno. Najlepa cesta v tem predelu pa se imenuje »cesta prvakov«.

»Gazzetta dello Sport« poroča iz Torina: V ponedeljek zvečer je ljubljanka Draguša Finc, ki je bila pred kratkim včlanjena v Dopolavoro Venci Unica, pod pravilno sodniško kontrolo v bazenu Mussolini porušila italijanski rekord na 50 m prosto v času 31,2. Prejšnji rekord je branila Lokar Bianca iz Trimestine Nuoto iz Trieste, in sicer od 26. maja 1938 s časom 31,8.

Norveška in Norvežani

Ves čas sedanje svetovne vojne so se zbirali temni oblaki nad severno Evropo in že prva finsko-sovjetska vojna je grozila razširiti fronto na vso Skandinavijo. Po končani finsko-sovjetski vojni in prenosu vojne na afriška tla je nastopilo nad Skandinavijo ozračje olajšanja, ki pa je predstavljalo samo neizbežen mir pred viharjem, ki se je tudi kmalu nato z vojno med Norveško in Nemčijo razbnel. Vendar je tudi ta velika skušnjava prešla in Norveška je prišla spet posvečati vse svoje moči nemotenemu kulturnemu in gospodarskemu razvoju. — Norveško obdajajo severni del Atlantskega oceana, Severno morje in Skagerrak, kar daje deželi velik strateški pomen, saj s svojimi nikdar zaledeneli lukami ob Atlantskem oceanu predstavlja za vso Skandinavijo edino okno v svet, na drugi strani pa ima s svojo južno obalo prevladujoč položaj v Skagerraku. Skupno s svojim otočjem meri Norveška okoli 400.000 km² in ima 2.900.000 prebivalcev.

Norvežani so se naselili v današnji Norveški že v davnih časih in izkopanine iz bronaste dobe nam nudijo dokaze, da so imeli že takrat urejeno socialno organizacijo. Dokončna konsolidacija norveškega naroda pa je bila dovršena šele leta 872, ko je norveški kralj Harald Harfagre ustanovil norveško kraljestvo. Novo kraljestvo je prineslo veliko blaginje in deželo, obenem pa pridobilo Norveški nove pokrajine Farserska, Šetlandska, Orknejska in Hebridska otočja ter Islandijo in Grenlandijo. S smrtjo kralja Haakona V. je leta 1319. norveška dinastija izumrla in Norveška se je prostovoljno združila z Dansko v enotno kraljevino, ki se ji je proti koncu 14. stoletja pridružila še Švedska. Švedska pa je že leta 1449, spet izstopila iz skandinavskije unije. V napoleonskih vojnah se je Danska pridružila Franciji, kar je dovelo do razpada personalne unije med Dansko in Norveško. Kielski mir je dodelil Norveško Švedski, česar pa Norvežani niso priznali, temveč so 17. maja 1814 izdali svojo ustavo, ki je še danes v veljavi, in izvolili danskega princa Kristijana Friderika za svojega kralja. Zaradi tega je švedska 27. julija 1814 Norveški napovedala vojno, ki se je končala že 14. avgusta istega leta, nakar se je norveški kralj odpovedal prestolu, Norveška pa se je kot avtonomna enotna pridružila Švedski. Norveška kljub najširši avtonomiji ni bila zadovoljna s to zvezo in vsa njena prizadevanja so se usmerjala na ustanovitve lastne državne enotice. Leta 1905. je bila ta zveza mirno likvidirana in norveški prestol je zasedel danski princ pod imenom Haakon VII.

Po svoji gospodarski strukturi je Norveška razmeroma siromašna dežela. Največ prebivalstva (840.000) se preživlja s poljedelstvom in gozdarstvom, 770.000 z industrijo, 450.000 s trgovino, 200.000 z ribištvo in 120.000 z mornarstvom. Od celotne površine je samo 3% orne zemlje. Zato mora Norveška uvažati predvsem živiljske potrebine, zlasti žito, ki ga letno uvaža okoli 500.000 ton. Tem bolj pa se norveški kmet posveča živinoreji in gozdarstvu, ki tvori njegov glavni dohodek. Poleg kmetijstva prehranjuje industrija največ prebivalstva. Glavne industrijske panoge predstavljajo ogromne elektrarne s skupno energijo 12,5 milijona konjskih sil. Električna industrija zaposluje desetisoče delavcev in zavzema vidno mesto tudi v norveški zunanji trgovini. Njej sledijo lesna in papirna, rudarska in kožna industrija ter industrija konzerviranja rib in mesa. V lesni in papirni industriji tvori posebno poglavje industrija celuloze, ki jo

je Norveška v velikih količinah izvažala v Anglijo. Veliki rudniki srebra, železa, bakra, pirita in niklja so močno vplivali na razvoj rudarske industrije, katere velik presežek tvori važno postavko v norveški zunanji trgovini. Največ rud, posebno pirita, železo, nikelj in baker, je Norveška izvažala v Nemčijo. Glavni narodni dohodek pa predstavlja za Norveško ribištvo in samo ribe zavzemajo preko 26% vsega norveškega izvoza. Poleg navedenih gospodarskih panog predstavlja mornarstvo temelj norveškega gospodarskega sistema. Že v dobi Vikingov so bili Norvežani znani kot najodličnejši mornarji in pred vojno je bila norveška mornarica s skupno tonažo 4,7 milijona registriranih ton za Anglijo, Ameriko in Japonsko četrta na svetu.

V gospodarski strukturi Norveške pa se zrcaliti njen notranjopolitični razvoj, v katerem so glavno vlogo vedno igrale štiri stranke: najstarejši in najtradicionalnejši konservativna in liberalna na eni ter delavska in kmečka na drugi strani. Do leta 1935 sta bili izmenoma na vladi konservativna in liberalna stranka ob sekundarni kmečki stranki. Velika gospodarska kriza in čedalje bolj rastoča brezposelnost pa sta že pri volitvah leta 1933. dali delavski stranki v roke dobra agitacijska sredstva in posebno z geslom »Delo za vse« ji je uspelo dvigniti v stortingu (parlamentu) število njenih poslancev od 47 na 69. Vendar je šele proračunska debata leta 1935., po kateri so kmetijski skupno z delavsko stranko glasovali proti proračunu, pripomogla delavski stranki do vlade, ki so jo s pomočjo kmetijev obdržali do okupacije Norveške po nemških četah. Ideološke razprtije so zadnja leta izginile iz političnega življenja norveškega naroda in vse stranke z vlado na čelu so se posvečile gospodarski in kulturni izgraditvi države. Zunanje politične smernece pa je dajalo Norveški spoznanje o neločljivih skupnih interesih skandinavskih držav. Norveška je vodila politiko ozke povezanosti in sodelovanja med skandinavskimi državami in sodelovanja v Društvu narodov, vendar politiko čim večje oddaljenosti od razprtij in obračunavanja med evropskimi velesilami. Zunanja politika delavske stranke je bila zadnja leta čisto predmet ostre kritike opozicijskih strank. Zlasti prizadevanja delavske stranke za popolno ukinitve vojske so našle na oster odpor norveških množic in na njihov pritisk je vlada morala pristati celo na izdatne izredne kredite za vojsko in mornarico. Toda kljub temu je bila vojska Norveške kaj slabotna in je štela pred okupacijo komaj 150.000 moških, ki so služili v suhozemski vojski 3 mesece, v mornarici pa 6. Vojska je bila razdeljena na 6 divizij, ki so bile iz 16 polkov in 2 bataljonov pehote, 3 polkov konjenice, 3 polkov poljske, 3 bataljonov gorske artiljerije, 1 polka protiletalske artiljerije, 1 polka in bataljonov inženjerije in 1 letalskega polka. Mornarica pa je obstajala iz 4 križark, 11 križark-minonoscev, 7 torpedov, 6 malih križark, 9 podmornic in 7 obalnih zaščitnih brodov ter obalne artiljerije v Oskarsborgu, Oslofjordu, Kristijansundu, Bergenu, Agdenesu in Vardoyhusu.

Iz teh podatkov jasno vidimo, da pri okupaciji Norveške Nemčija ni zasledovala gospodarskega izkoriščanja, temveč jo je vodil le ugodni strateški položaj dežele, kajti edino s popolno vojaško zasedbo Norveške je Nemčija lahko prebila zavezniško blokado. Najvažnejšo vlogo pa so igrali vsakakor severnovzhodna norveška obala s svojimi številnimi fjordi in lukami, ki za-

radi toplega zalivskega toka nikoli ne zamrznejo. V tem pogledu je bila za Nemčijo posebna važnost luka Narvik, ki ima ugodno železniško zvezo s celotno Norveško in s Švedsko ter predstavlja edino možnost in varno pot za prevoz Nemčiji tako potrebne švedske železne rude v Nemčijo. Obenem pa predstavlja vsa severozahodna norveška obala za Nemčijo okno v svet in za njene podmornice v globokih fjordih ugodne in baze. — Na drugi strani pa je Nemčija z zasedbo Norveške lahko hermetično zaprla Skagerrak in tako izolirala tudi Švedsko ter Sovjete v Baltiskem morju.

Bogdan Pušenjak

Naše gledališče

D R A M A

Drama ostane zaradi snajenja od 27. julija do 10. avgusta zaprta.

O P E R A

Petek, 31. julija: ob 17.: Trubadur. Red Sreda
Sobota, 1. avgusta: ob 17.: Baletni večer. Lanskoletni abonma četrtek
Nedelja, 2. avgusta: ob 16.: Trubadur. Izven. Cene od 24 lir navzdol
Ponedeljek, 3. avgusta: zaprto

Abonente reda Sreda opozarjamo, da bodo imeli zaradi bližnjega sklepa operne sezone izjemoma danes, v petek, ob 17. uri predstavo Verdijeve opere: »Trubadur« v sledeči zasedbi: prof. Luna — Janko, Leonora — Heybalova, Azucena — Golobova, Manrico — Franci, Ferrando — Tone Petrovič k. g., Ines — Polajnarijeva, Ruiz — Kristancić, ciganka — M. Gregorin. Dirigent: A. Neffat, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti.

Lanske abonente reda četrtek obvešča gledališka uprava, da jim bo nadoknadena lani izpadla predstava »Ero z onega svetaz« z »Baletnim večerom, ki bo v soboto ob 17. uri. V ta namen naj dvignejo zanesljivo vstopnice v petek pri dnevni operni blagajni. Kdor se ta dan ne oglasi, kasneje ne bo upoštevan.

Operna sezona bo trajala do včetršev 9. avgusta, nato bo opera zaradi snajenja prostorov ostala zaprta do 2. septembra.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Mali oglasi

Službodob

Heseda 1.—30. taks — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Vajenci (-ke)

Heseda 1.—30. taks — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Učenca

s primerno šolsko predlozbo, za trgovino s specijerijo in coloniala, sprejem. Ponudbe na o. g. odd. Jutra pod »Poštom«. 10021-44

Prodaj

Heseda 1.—60. taks — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Prodaj

žimnico z volno (15 kg). Ogleda se lahko od 13.30 do 14.30 v Erjavčevi ulici št. 49, pritličje, levo. 10017-6

Sedaj sejemo:

idečno deteljo, repno seme, zimsko redkev, bel tuček, motovilce, endivijo, mačhe, levkoje, cikanerije, ciklane, primile, marjetice in nageljčke. — Sever & Komp. Ljubljana 9800-6

Sprejem

mizarskega pomočnika takoj. Zalažnik, Napoleonnov trg 7. 10032-1

Postrežnico

za vsa hišna dela sprejem. Slomkova ulica 15-L, desno. 10018-1

Službodob

uradnika, praktikanca, za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10007-1

Sprejem

mizarskega pomočnika takoj. Zalažnik, Napoleonnov trg 7. 10032-1

Dotrpel je in odšel v lepše življenje naš blagi, iskreno ljubljani soprog, očka in sin, gospod

Feliks Franzl!

poštni kontrolor

Pogreb nepozabnega bo v petek, dne 31. julija 1942 ob 4. uri popoldne z žal — kapele sv. Kristofa — k Sv. Križu. Ljubljana, dne 29. julija 1942.

GIZELA, soproga; MARKO, METKA in JANKO, otroci; MARIJA ČRNAGOJ-FRANZL, mati — in ostalo sorodstvo

Zimo za modroce

vseh kvalitete, kupite najugodnejše pri »Zima«, Jager Milan. Prvi ljubljanski mehanika predlaga čime, trgovina Sv. Petra cesta 17. tel. 20-42, predlaga Fužine, telef. 20-45. J-102-6

Kupim

Heseda 1.—30. taks — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Kupim

vsakovrstno s l a m o. Plačam dobro. Ponudbe na Bergman Josip, Ljubljana, Poljanska c. 85. 10026-7

Čistilnik (filter)

za žganje kupi Roje, Triglavska 9. 10009-7

Prehrana

Heseda 1.—60. taks — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Prehrano

opolne in zvečer isče pri boljši obitelji gospod. Ponudbe na o. g. odd. Jutra pod »Domače«. 10005-14

Stanovanje

o. g. odd. Jutra pod »Domače«. 10005-14

Lepo dvosobno

stanovanje s kopalnico oddam mirni, čisti, odrasli stranki. Ponudbe na o. g. odd. Jutra pod »Remiza 285 lire«. 10013-21

Stanovanja

Heseda 1.—60. taks — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Mlajši zakonski par

brez otrok isče po možnosti takoj manjša stanovanje v Kolesarji ali na Mirju. Ponudbe na o. g. odd. Jutra pod »Točen plačnik«. 10006-21a

Sobo odda

Opremljeno sobo oddam. Cegnarjeva ulica 4-L, desno, pri Gluhonemnici. 10019-23

Opremljeno sobo

sončno, s posebnim vdom, v centru, takoj oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10024-23

Citajte »JUTRO«!

Oddam takoj

lepo, čisto in opremljeno sobo v bližini Kr. Vis. komisariata. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10027-23

Majhno sobo

s pečico oddam gospodini. Gasilska c. 10. 10010-23

Opremljeno sobo

sončno, oddam dvema osebam. Mesečno 120 lir. Zeljarska ul. 11-II., vrata 2, Trnovo. 10030-23

Opremljeno sobo

za dve osebi, s soupčarbo kopalnice in event. kuhinje, oddam v moderni vili pri Stan in domu. Interesenti naj pustijo svoj naslov v o. g. odd. Jutra pod »Avgust«. 10031-23

Sobe isče

Prazno veliko sobo v centru isčem za 1. septem. Ivan Šiska, Marjini trg 2. 10025-23a

Opremljeno sobico

skromno, isčem. Ponudbe na o. g. odd. Jutra pod »Cistoča«. 10012-23a

Opremljeno sobo

v centru, s posebnim vdom, isče soliden oficir. Ponudbe na o. g. odd. Jutra pod »Lepa soba«. 10035-23a

Dopisi

Heseda 1.—60. taks — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Dvignite dospele ponudbe

v oglašnem oddelku 1. avgust, 15. avgust, Center, Damsko kolo, Dogovor, Dobra hiša, Dobro plačam. Imam prijeten dom, Komplex-Savbe, Kupim, Kav. Kapital, Lep znanje, 35-letna, Mirna in točna plačnica, Nova hiša, Plan. Perje, Poštena 10, Perketen, Stoklenica, Spretna, Strojnič, Takoj 676, Trgovce, Takoj nastop, Takoj 500, Uradnik, Vestein in agilen, V centru, Volt, Veselje do otrok, V strogem centru.

Zivati

V Gradišcu nasproti Dramo je ušla zelena pepiga. Naprosi se, naj se jo vrne proti visoki nagradi na naslov, ki ga pove o. g. odd. Jutra. 10033-27

Terezijs Lovšin

v 74. letu starosti. Pogreb drage pokojnice bo v petek 31. t. m. ob 5. uri popoldne iz Splošne bolnice na pokopališče v štepanjo vas.

Ljubljana, dne 30. julija 1942.

Žalujoči:

SOPROG, HČERKA in SIN

NIVA IN MIKI

XIX.

Zadnje dni decembra so deset tisoč štirjaških milj na okrog vse sledi vodile proti postaji v Fort O'Godu.

Bilo je tik pred »uski-pipunom« (novim letom), ki je prebivalcem divjine nadomestilo za pravi karneval: ženske in otroci ga takisto željno čakajo kakor moški. Lovčeva žena nima sosed, progla, kjer mož nastavlja svoje naste, je majhno, nedotaknjeno kraljestvo, in mnogo milj navznoter ne živi nobeno človeško bitje. Zato je »uski-pipun« ženskam doba zabave, medtem ko pomeni otrokom veliki cirkus, moškim pa odškodnino za napore, s katerimi so nabrali svoje kože, ter priliko za prodajo in kratak čas. Teh nekaj dni srečavajo stare znanke in sklepa nova znanja. Tu zvedo, kdo je umrl, kdo se je oženil in komu se je rodil otrok, novice iz brezpotne pustnije in poročila o dogodkih, ki jim njih tragična strahotnost izvajlja solze, in o drugih, ki jih pripravljajo v smeh in dobro voljo. Prvič in zadnjič v sedmih mesecih, kolikor traja zima, se gozdno ljudstvo iz svojih kolib in bližnjih in daljnjih koč nagrne v mesto. Indijanci, meščani in belci se brez razločka polti in vere udeležujejo slavlja. Letos je bilo rečeno, da bo v Fort O'Godu velika gostija: pekli bodo kar cele severne jelene. Ko se je Henri Durant približal postaji na

dvanaest milj, je videl vse na okoli mnogo trdo uteptanih sledi ljudi in psov, ki so prihajale od vseh glavnih strani. Kakih sto sani je bilo napovedanih iz gozdov, in z njimi okrog tri sto moških, žensk in otrok ter tisoč psov.

Čeprav je prišel Durant en dan kasneje, nego je računal, vendar ni bil zaman izgubljal časa, kajti Miki, še vedno z nagobčnikom na glavi, je zdaj na vrvi tekkel za sanmi. Tretji dan po svojem nepoštenem slovesu od Nanetne koč je bil Durant zapustil utrto sled in se oglašil v koči nekega Andreja Ribona, ki je dobavljal faktorju in vsem ljudem na postaji sveže meso. Andreja je prijateljstva zamudila že skrbela. Tu je bil Durantov Indijane spravlil njegovega bojnega psa, in semkaj je Durant zaprl tudi Mikija. Potem sta jo moža mahnila na postajo, ki je bila še kvečjemu miljo naprej. Tisti večer se nista vrnila, koča je ostala prazna. Ko se je stemnilo, je Miki začel iz dalje trušči, ki je venomer rasel in rasel. Bil je hrup karnevalske noči, fantastična mešanica človeških glasov in pasjega tuljenja. Nikoli še ni bil slišal nič podobnega in dolgo časa je negibno vlekla na uho. Potem se je kakor človek vzpel na okno in položil prednje šape na polico.

Koča je bila zgrajena vrhu griča, ki se je dvigal nad zaprtilim jezerom, in v daljavi, nad reso nizkih dreves, ki so obrobila, je Miki videl na nebu odsev dvajsetorice velikih tabornih ognjev. Zavtilil je in se spustil nazaj na vse štiri. Njegova ječa je bila mnogo udobnejša od Le Beaujeve kletke, toda vso noč sta se Mikiju v sanjah prikazovali

Naneta in njena deklica. Skoraj pol dne je bilo, ko sta se Durant in Ribon vendar že vrnila. Pri nesla sta svežega mesa, in Miki je z velikim tekom pogoltnil svoj delež. Brez godrnjanja je prenesel njune prijaznosti; nato je spet ostal čez noč sam v koči. Ko sta o prvem jutrnjem svitu Durant in Ribon spet prišla, sta privlekla s seboj šestnajst štirjaških čevljev veliko kletko, zbito iz kolov in